

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

VYHODNOCENÍ PLNĚNÍ KONCEPCE BOJE PROTI EXTREMISMU PRO ROK 2018

**Ministerstvo vnitra
Odbor bezpečnostní politiky
Praha 2019**

**Vyhodnocení plnění Koncepce boje proti extremismu pro rok 2018 bylo
schváleno vládou dne 29. dubna 2019 usnesením č. 286.**

Text neprošel jazykovou ani stylistickou úpravou.

OBSAH

1. Komunikací proti demagogii.....	5
2. Vědomostí proti totalitářům	9
3. Jednotná protiextremistická platforma	12
4. Odbornost a imunita	16
5. Pomoc obětem trestné činnosti.....	24
6. Protiextremistické aktivity nad rámec Koncepce boje proti extremismu pro rok 2018.....	26
6.1. Ministerstvo vnitra	26
6.1.1. Oblast prevence	26
6.1.2. Oblast výzkumu.....	31
6.1.3. Oblast vzdělávání	32
6.1.4. Oblast integrace cizinců	34
6.1.5. Oblast mezinárodní spolupráce	36
6.2. Ministerstvo práce a sociálních věcí	37
6.3. Ministerstvo kultury	39
6.3.1. Oblast církví a náboženských společností.....	39
6.3.2. Oblast médií a audiovize	40
6.3.3. Oblast regionální a národnostní kultury	40
6.3.4. Oblast umění, literatury a knihoven	40
6.3.5. Oblast ochrany movitého kulturního dědictví, muzeí a galerií	41
6.4. Ministerstvo spravedlnosti	47
6.4.1. Státní zastupitelství	47
6.5. Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy	48
6.6. Úřad vlády	52
7. Seznam použitých zkratk.....	55

Úvod

Koncepce boje proti extremismu pro rok 2018 byla schválena usnesením vlády č. 873 ze dne 17. prosince 2018. Vyhodnocení vychází z pěti hlavních pilířů:

- 1) Komunikací proti demagogii.
- 2) Vědomostí proti totalitářům.
- 3) Jednotná protiextremistická platforma.
- 4) Odbornost a imunita.
- 5) Pomoc obětem trestné činnosti.

V druhé části dokumentu jsou uvedeny další aktivity uskutečněné orgány státní správy, které nejsou vždy primárně protiextremistické, boji s extremismem ale napomáhají. V závěru je uveden seznam zkratk.

Podkladovými materiály přispěli, kromě Ministerstva vnitra a Policie ČR, zástupci resortů státní správy, konkrétně spravedlnosti, obrany, školství, mládeže a tělovýchovy, kultury, práce a sociálních věcí a dále Úřadu vlády a Nejvyššího státního zastupitelství

1. Komunikací proti demagogii

Základní údaje	
Číslo strategického cíle	č. 1
Název strategického cíle	Komunikací proti demagogii
Odůvodnění strategického cíle	Veřejnost má právo od relevantních státních institucí získávat průběžně informace o extremistické scéně a o protiextremistických aktivitách. Informování o extremistické scéně je zároveň jedním z nástrojů boje s extremistickými subjekty. Těžištěm aktivit extremistických subjektů je internet, zejména pak sociální sítě. Je třeba zintenzivnit úsilí k potírání nenávistných projevů na internetu. Zároveň je třeba reagovat na nenávistné mobilizační kampaně extremistů nabízením alternativ.
Specifický cíl	<ul style="list-style-type: none"> • Detailně, pravdivě a průběžně informovat veřejnost. • Efektivně postihovat nenávistné projevy na internetu. • Nabídnout alternativu k nenávistným mobilizačním kampaním.
Opatření	<ul style="list-style-type: none"> • Pravidelná aktualizace stávajících informačních a analytických materiálů na webových stránkách. Zajištění jejich snadné dostupnosti. • Pravidelné publikování zprávy o scéně od Odboru bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra. Doplnění informací o rizicích náboženského extremismu. • Aktivní kontaktování novinářů a zodpovědné poskytování informací s přidanou hodnotou. V případě informování o extremistické agresi volit ofenzivní přístup zohledňující, respektive předvídající, možné dopady těchto násilností. Platí zásada nulové tolerance vůči násilnostem ze strany extremistů. • Korektní informování o pachatelích z hlediska národnosti, respektive etnicity. • Pokračování v informační kampani o migraci a integraci cizinců. • Inovace policejní internetové Hotline pro hlášení nezákonného obsahu. • Komunikace s komerčními subjekty v případě výskytu nelegálních extremistických obsahů na Internetu. Ministerstvu vnitra poskytne součinnost v případě potřeby a v rámci své působnosti Ministerstvo průmyslu a obchodu. • Realizace systémových návrhů z Koncepce rozvoje schopností Policie ČR vyšetřovat kybernetickou kriminalitu.

	<p>Stabilizace specialistů na informační kriminalitu, zejména pak v rámci Sekce kybernetické kriminality Národní centrály proti organizovanému zločinu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zajištění pokračování některých aktivit Kampaně proti rasismu a násilí z nenávisti (mediální kampaň HateFree Culture a mediace ve školách).
Způsob financování	Rozpočet Ministerstva vnitra, Policie ČR, Úřadu vlády
Subjekty	
Odpovědný subjekt	Ministerstvo vnitra, Policie ČR, Úřad vlády
Spolupracující subjekty	Ministerstvo průmyslu a obchodu
Koordinační a kontrolní mechanismus	<ul style="list-style-type: none"> • Plnění úkolů v gesci Policie ČR bude kontrolováno a koordinováno Policejním prezidiem. • Plnění úkolů v gesci Ministerstva vnitra bude kontrolováno odbory bezpečnostní politiky, prevence kriminality a tisku a public relations. • Plnění úkolů v gesci Úřadu vlády bude kontrolováno Agenturou pro sociální začleňování.
Harmonogram	
Termín zahájení	1. 1. 2018
Termín dokončení (kontrolní)	31. 12. 2018

Způsob plnění:

Poskytování informací

Ministerstvo vnitra a Policie ČR:

Ze strany MV ČR byly pravidelně podávány informace včetně kvartálních zpráv. Většina informací je k dispozici ve specializované sekci k extremismu: <http://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-hrozby-337414.aspx?q=Y2hudW09NA%3d%3d>, či v sekci zpravodajství. Rovněž docházelo k pravidelnému informování ze strany relevantních složek PČR. Pravidelně byly poskytovány informace zástupcům médií i široké veřejnosti. V rámci PČR se komunikaci s veřejností věnují kurzy pro velitele bezpečnostních opatření, kurzy pro antikonfliktní týmy a instrukčně metodická zaměstnání tiskových pracovníků. Pro potřeby PČR byly k tomuto vytvořeny i metodické materiály. Lze zmínit např. metodický materiál vytvořený v rámci Kampaně proti rasismu a násilí z nenávisti.

Činnost Centra proti terorismu a hybridním hrozbám

V roce 2018 CTHH vypracovalo 50 podkladů pro vedení MV, podílelo se na tvorbě 16 materiálů předložených na schůzích Bezpečnostní rady státu a vlády. Zpracovalo přibližně 250 periodických informačních produktů. Rovněž realizovalo přes 100 komunikačních aktivit (nejen skrze Twitter, ale také účastí na debatách s veřejností apod.). Dále vypracovalo desítky materiálů pro jednání s národními i zahraničními partnery, zorganizovalo k desíctce tematických seminářů a školení, podílelo se na zorganizování čtyř mezinárodních konferencí.

Důležitým výsledkem práce CTHH v roce 2018 bylo vydání řady metodických dokumentů k ochraně měkkých cílů a vyhlášení dotačního programu pro zvýšení ochrany měkkých cílů. Nyní pracuje CTHH na přípravě osvětové kampaně k ochraně měkkých cílů.

Úřad vlády:

Úřad vlády a zejména pak Agentura pro sociální začleňování pravidelně zveřejňovaly relevantní aktuální informace, k dohledání jsou např. na www.vlada.cz, či www.socialni-zaclenovani.cz.

Mediální kampaň HateFree Culture

Celostátní mediální kampaň **HateFree Culture** (dále jen „kampaň“), která byla součástí projektu Kampaň proti rasismu a násilí z nenávisli financovaného z prostředků EHP a Norských fondů 2009–2014 v rámci programu CZ05 – Národní, regionální a místní iniciativy pro snižování nerovností mezi skupinami a ukončeného v dubnu 2017, pokračovala v roce 2018 s finančním krytím z prostředků Úřadu vlády ČR. V roce 2018 pokračovala jednání s Ministerstvem financí ČR o finančním zajištění navazujícího projektu v dalším programovém období EHP/Norských fondů a o zajištění financování překlenovacího období z prostředků Úřadu vlády ČR, tedy na první pololetí roku 2019. Nový čtyřletý projekt by pak měl začít 1. 7. 2019.

Kampaň působí na veřejnost prostřednictvím **webových stránek (www.hatefree.cz)**. V roce 2018 navštívilo stránky 440.000 unikátních návštěvníků. Kampaň se zde soustředí jak na poskytování informací odborné veřejnosti a médiím, tak široké veřejnosti. Kampaň od roku 2017 začala systematicky přinášet pozitivní příběhy a příklady dobré praxe z Česka i zahraničí a nabízet prostor závažnějším tématům, která by lidé přirozeně nesledovali. V roce 2018 se kampaň zaměřila na přinášení příběhů lidí z řad různých menšin (zejména Romů nebo cizinců), které měly velký ohlas u veřejnosti. Současně se zaměřovala na obsáhlé rozhovory s odborníky na různá aktuální témata (<https://www.hatefree.cz/blog>).

V rámci kampaně jsou provozovány také **facebookové stránky**, které jsou jedním z mála míst českého internetu, kde na témata vzájemného soužití probíhá nonstop moderovaná diskuse s denním zásahem několika desítek tisíc uživatelů. Týdně stránky v průměru zasáhnou 200 tisíc unikátních uživatelů. Ke konci roku 2018 měla kampaň na facebooku 64.000 fanoušků. Kampaň působí také na sociální síti Twitter a Instagram.

Kampaň pokračovala i letos ve **vyvracení hoaxů a manipulací**. Témata související s migrací a muslimy byla už méně frekventovaná. V roce 2018 kampaň objasnila 20 hoaxů a manipulací (<https://www.hatefree.cz/blo/hoaxy/3040-top5-2018>). Kampaň pokračovala v udržování a propagaci tzv. HateFree Zone, nové nebyly vytvářeny z důvodu nedostatečných personálních kapacit týmu. Síť měla ke konci roku 300 míst po celé ČR. Tyto HateFree zóny, mezi nimi kavárny, divadla, galerie, velvyslanectví, fakulty či kostely, deklarují, že je u nich vítán každý. Registrace k HateFree Zone je možná prostřednictvím internetového formuláře umístěného na stránkách [hatefree.cz](http://www.hatefree.cz/registrace-mista) (<http://www.hatefree.cz/registrace-mista>). Seznam HateFree Zone je umístěn na webových stránkách.

V roce 2018 se uskutečnilo sedm **HateFree Festů**, tedy festivalů, které se hlásí k myšlenkám kampaně. V zahraničí také proběhly dvě výstavy s názvem „HateFree?“, první v polské Bytomi, druhá v maďarské Budapešti.

V roce 2018 proběhly dvě „**Otevřené snídaně**“, kde se spolu setkávají a seznamují lidé různého původu a vyznání. Kampaň také získala do distribuce tři snímky „Evropa: Na jakých dětech záleží?“, „Na tělo“ a „Bohu žel“. Ty pak má možnost shlédnout široká veřejnost při promítání, které umožňuje přinášet zajímavý obsah těchto filmů i tam, kde se lidé běžně s uměním a filmy tohoto typu nesetkávají. Za rok 2018 tak proběhlo v rámci kampaňové distribuce na 30 projekcí, některé z nich spojené s diskusí. Na podzim proběhla velká pilotní akce k šikaně v Roudnici nad Labem, kde byli žáci všech základních škol v lokalitě seznámeni s projevy šikany a jejím nebezpečím – jak prostřednictvím vstupu zástupce inovativní aplikace pro nahlašování šikany Nenech to být, tak účasti obětí takového jednání, které o svých zkušenostech před žáky mluvily.

Kampaň pokračovala tvorbou krátkých dynamických videí ve dvoutýdenní frekvenci, které představují dobré praxe nebo inspirativní příběhy o lidech z různých skupin a propagují tak podnětné vzájemné soužití i efektivní řešení potenciálních problémů. Tato videa si získala statisíce zhlédnutí. https://www.facebook.com/pg/HateFreeCulture/videos/?ref=page_internal

Kampaň se i v roce 2018 zaměřila na informování o nenávistných projevech v online i offline prostoru. Intenzivně se věnovala například nenávistným projevům vůči muslimkám, lidskoprávním aktivistkám, spolupracovala také při pomoci obětem napadení v Šenovském parku v Teplicích a v dalších případech.

Policejní internetová hotline

Policejní internetová hotline ukončila svou činnost. Nově bude nahrazena spuštěním **aplikace pro podání elektronického trestního oznámení prostřednictvím Portálu občana**. Pilotně má být projekt elektronického trestního oznámení odzkoušen v problematice nenávistných trestných činů. Pilot bude spuštěn v první polovině roku 2019.

Nezákonný obsah na internetu

Ministerstvo průmyslu a obchodu (MPO) je gestorem sdělení Evropské Komise (dále jen „Komise“) Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů - Boj proti nezákonnému obsahu on-line: **Zvyšování odpovědnosti on-line platform** ze dne 28. září 2017. Sdělení předkládá soubor pokynů a zásad, jejichž prostřednictvím by on-line platformy měly ve spolupráci s vnitrostátními orgány, členskými státy a dalšími příslušnými zúčastněnými subjekty intenzivněji bojovat proti nezákonnému obsahu na internetu, včetně ilegálních nenávistných projevů. Cílem je usnadnit a zintenzivnit provádění osvědčených postupů v oblasti prevence, odhalování a odstraňování nezákonného obsahu, včetně ilegálních nenávistných projevů, a znemožňování přístupu k němu, a zajistit tak jeho účinné odstraňování, větší transparentnost a ochranu základních práv na internetu. Jeho záměrem je rovněž upřesnit odpovědnost on-line platform, pokud jde o proaktivní kroky směřující k odhalování a odstraňování nezákonného obsahu, včetně ilegálních nenávistných projevů, nebo znemožnění přístupu k němu.

Komise dne 2. března 2018 publikovala materiál sloužící pro přípravu hodnocení dopadů k opatřením k dalšímu zlepšení efektivnosti boje proti nezákonnému obsahu on-line. Dokument navazuje na doporučení o opatřeních pro efektivní boj proti nezákonnému obsahu on-line, které Komise zveřejnila 1. března 2018 a jehož prostřednictvím společnosti a členské státy ještě důrazněji vyzvala k přijetí opatření k účinnějšímu odstraňování on-line dostupného

ilegálního obsahu, včetně ilegálních nenávistných projevů. MPO se zapojilo do hodnocení dopadů k opatřením k dalšímu zlepšení efektivity boje proti nezákonnému obsahu on-line.

V rámci spolupráce uložené v Konceptu boje proti extremismu pro rok 2018 pak MPO zároveň uspořádalo několik jednání zaměřujících se na diskusi výše zmíněných materiálů, včetně jednotlivých opatření, která považuje ČR ve svém vstupu k hodnocení dopadů za důležité a k jejichž přijetí Komise vyzývá. Těchto jednání se zúčastnili mimo jiné i zástupci Ministerstva vnitra, Policie ČR, on-line platform atd.

2. Vědomostí proti totalitářům

Základní údaje	
Číslo strategického cíle	č. 2
Název strategického cíle	Vědomostí proti totalitářům
Odůvodnění strategického cíle	Nejúčinnější prevencí extremismu je vzdělávání. Prostřednictvím vzdělání si lidé dokáží vytvořit sami obranné mechanismy proti přejímání extrémních názorů. Potřeba vzdělání platí jak pro jeho příjemce, tak i pro ty, kteří ho nabízejí.
Specifický cíl	<ul style="list-style-type: none"> • Relevantní vzdělávací nabídka pro žáky a studenty. • Relevantní příprava pedagogů. • Kulturní, osvětové a jiné akce.
Opatření	<ul style="list-style-type: none"> • Podpora projektů primární prevence na školách a školských zařízeních zaměřených na prevenci kriminality, kde jednou z priorit je i oblast extremismu. • Plnění úkolů v Národní strategii primární prevence rizikového chování u dětí a mládeže na období 2013-2018 a příprava nové Národní strategie primární prevence rizikového chování u dětí a mládeže na období 2019 – 2027. • Podpora dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti primární prevence rizikového chování ve školách, školských zařízeních a v zařízeních pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy zaměřené na oblast prevence extremismu. • Aktualizace stávajících informačních a analytických materiálů v rámci primární prevence extremismu na webových stránkách. • Zkvalitňování podmínek pro práci a výkon funkce školního metodika prevence a výchovného poradce. • Pokračování v systémové změně a podpoře kvality a aplikace třídnických hodin ve školách. • Podpora zavádění mediace jako prioritního způsobu řešení

	konfliktů.
Způsob financování	Rozpočet Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a Ministerstva kultury.
Subjekty	
Odpovědný subjekt	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy a Ministerstvo kultury, Úřad vlády.
Koordinační a kontrolní mechanismus	Kontrola vlastních či podpůrných aktivit v oblasti vzdělávání a prevence je v gesci relevantních odborů Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstva kultury a Úřadu vlády.
Harmonogram	
Termín zahájení	1. 1. 2018
Termín dokončení (kontrolní)	31. 12. 2018

Způsob plnění:

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Na rok 2018 bylo vyhlášeno **dotační řízení na podporu aktivit v oblasti prevence rizikového chování u dětí a mládeže**. Resort vyčlenil ze svého rozpočtu částku 20 mil. Kč, z čehož oblast prevence kriminality, která obsahuje i oblast prevence extremismu, byla podpořena částkou 19.999.975,- Kč. Příjemci dotací byly školy, školská zařízení a nestátní neziskové organizace, které pracují s dětmi a mládeží a také kraje.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT“) v roce 2013 vydalo **Národní strategii primární prevence rizikového chování u dětí a mládeže** v působnosti MŠMT období na období 2013 – 2018 (dále jen „Strategie“). Strategie je zveřejněna na webových stránkách MŠMT. MŠMT plní průběžně úkoly obsažené ve Strategii. V roce 2018 MŠMT koordinovalo a metodicky vedlo krajské školské koordinátory prevence, metodiky prevence v pedagogicko-psychologických poradnách a školní metodiky prevence, pro které uskutečnilo odborné porady a semináře. V rámci metodického vedení byla vydána obnovená doporučení k řešení záškoláctví, vandalismu a kyberšikany. Formou dotačních řízení byla podpořena oblast primární prevence rizikového chování ve školách a školských zařízeních.

V roce 2018 bylo v rámci dotačního řízení na realizaci aktivit v oblasti rizikového chování podpořeno i **vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti primární prevence rizikového chování** zaměřené na oblast prevence extremismu.

Vzdělávání školních metodiků prevence (včetně specializačního studia) a dalších pedagogických pracovníků i v oblasti prevence rizikového chování je financováno prostřednictvím šablon Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání.

Informační a analytické materiály na webových stránkách www.msmt.cz a www.prevence-info.cz jsou pravidelně aktualizovány a doplňovány. Tyto webové stránky jsou snadno dostupné všem subjektům v oblasti primární prevence i všem dalším zájemcům o tuto oblast.

Detailní informace k aktivitám MŠMT jsou uvedeny v kapitole 6.1.

Ministerstvo kultury

Ministerstvo kultury podpořilo některé projekty z okruhu **Filmová a mediální výchova** ve výběrovém dotačním řízení v oblasti kinematografie a médií jako jsou například:

- Mládež a média – Zvyšování mediální gramotnosti dětí a mládeže (30.000,- Kč).
- Stopy totality (150.000,- Kč).
- Pocta obětem holocaustu (60.000,- Kč).
- Učíme se média (35.000,- Kč).
- Dětská televize Liberec (67.000,- Kč).
- Příběhy našich sousedů (350.000,- Kč).

Detailní informace k aktivitám MK jsou uvedeny v kapitole 6.3.

Mediace ve školách:

Mediace byla využívána v roce 2018 jako nástroj prevence a řešení konfliktů na pěti pilotních základních školách ve Šluknovském výběžku, které prošly mediačním vzděláváním v rámci již ukončeného projektu Kampaň proti rasismu a násilí z nenávisti, a to formou supervizní práce, vzděláváním a podpůrnými konzultacemi. Podařilo se vytvořit program, který je postupně začleňován do běžného života těchto škol. V každé škole působí dva školní mediátoři–učitelé a 10 – 17 členný tým peer-mediátorů–žáků. Tým žáků se postupně obměňuje (odchod žáků devátých tříd na střední školy) a roste (příchod nových zájemců o peer-mediaci). Agentura prosociální začleňování pomáhá školám nastavit pravidelnou spolupráci se svými peer-mediačními žákovskými týmy a nastavit trvalou udržitelnost mediačních a peer-mediačních aktivit na škole (zejména nábor a zaškolení nových peer-mediátorů tak, aby v každé třídě druhého stupně vždy alespoň dva fungovali).

V některých školách od začátku školního roku 2018/2019 probíhá kroužek mediace, v jedné ze škol pak figuruje v rozvrhu mediace jako nepovinný předmět. Peer-mediační týmy se pravidelně scházejí 1 – 4x měsíčně a formou intervizních setkání monitorují vztahové klima ve škole a současně trénují mediační techniky. Mediátoři–učitelé jsou podporováni ke vzájemné spolupráci všech pěti zapojených škol.

V roce 2018 probíhala také příprava navazujícího projektu Místo pro všechny, který by měl být podpořen z EHP/Norských fondů a realizován pravděpodobně od 1. července 2019 do 30. června 2023. Program Mediace ve škole bude v rámci tohoto projektu implementován min. do dalších 50 škol v celé ČR a budou v něm využity a zohledněny všechny zkušenosti, rizika a poznatky z pilotního ověřování (2016–2017) i úzké supervizní práce na školách (2017–2018).

3. Jednotná protiextremistická platforma

Základní údaje	
Číslo strategického cíle	č. 3
Název strategického cíle	Jednotná protiextremistická platforma
Odůvodnění strategického cíle	Extremisté mj. zneužívají pocitu ohrožení v rámci veřejnosti. Je třeba, aby stát zaštitil aktivity k prevenci kriminality zejména v souvislosti se sociálně vyloučenými lokalitami, dále pak integrační aktivity pro menšiny a cizince. V neposlední řadě pak musí stát poskytovat pomoc a podporu územní samosprávě. Krajům a obcím je třeba rovněž poskytovat pomoc v oblasti shromažďovací agendy.
Specifický cíl	<ul style="list-style-type: none"> • Prevence sociálně patologických jevů, zejména v sociálně vyloučených lokalitách. • Tlumení antagonismů ve společnosti prostřednictvím začleňování menšin a cizinců. • Pomoc územní samosprávě při prevenci sociálně patologických jevů a při zvládnutí extremistických shromáždění. • Prevence radikalizace.
Opatření	<ul style="list-style-type: none"> • Plnění úkolů ze Strategie prevence kriminality v ČR na léta 2016 – 2020 a navazujícího Akčního plánu. • Plnění úkolů Akčního plánu Strategie boje proti sociálnímu vyloučení 2016-2020 • Plnění úkolů ze Strategie romské integrace do roku 2020. • Plnění úkolů z Akčního plánu Strategie sociálního začleňování 2014 – 2020. • Plnění úkolů ze Strategie migrační politiky ČR. • Prohlubovat aktivní integrační politiku, pokračovat v podpoře projektů integrace cizinců (rozvoj systému integrované péče o cizince, podpora sítě regionálních Center na podporu integrace cizinců, obcí i nevládních organizací, monitoring, osvěta a vzdělávání). • Metodická pomoc krajům, obcím a Policii ČR v oblasti shromažďovací agendy ze strany Ministerstva vnitra. • Podpora zavádění probačních a resocializačních programů pro mladistvé i dospělé pachatele a týmů pro mládež a jejich prostřednictvím tak přispívat ke snížení rizika páchané trestné činnosti. • Aktivity k detekování a prevenci radikalizace ve věznicích (monitoring, vzdělávání, spolupráce relevantních subjektů, přejímání zahraničních zkušeností). • Pokračování v pravidelné komunikaci a sdílení informací mezi lokálními konzultanty, styčnými důstojníky a sociálními

	pracovníky. • Zpracování Koncepce prevence náboženského extremismu.
Způsob financování	Rozpočet Ministerstva vnitra, Úřadu vlády, Ministerstva práce a sociálních věcí, Ministerstva spravedlnosti, příp. dalších subjektů.
Subjekty	
Odpovědný subjekt	Ministerstvo vnitra, Úřad vlády, Ministerstvo práce a sociálních věcí.
Spolupracující subjekty	Subjekty zodpovědné za úkoly obsažené v jednotlivých strategických dokumentech.
Koordinační a kontrolní mechanismus	Gestorem kontroly úkolů ze Strategie prevence kriminality je Republikový výbor pro prevenci kriminality, ze Strategie migrační politiky odbor azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra, ze Strategie boje proti sociálnímu vyloučení a ze Strategie romské integrace je Agentura pro sociální začleňování, ze Strategie sociálního začleňování Ministerstvo práce a sociálních věcí. Kontrola a koordinace plnění úkolů v oblasti shromažďovací agendy je v gesci odboru bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra. Kontrola plnění úkolů v oblasti probace je v gesci Probační a mediační služby. Oblast radikalizace ve věznicích je v gesci Ministerstva spravedlnosti, respektive Vězeňské služby ČR.
Harmonogram	
Termín zahájení	1. 1. 2018
Termín dokončení (kontrolní)	31. 12. 2018

Způsob plnění:

Aktivity MV související s prevencí kriminality a integrací menšin a cizinců jsou uvedeny v kapitole 6.1.

Sociální vyloučení

V rámci **koordinovaného přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám** (dále jen „KPSVL“) poskytuje Agentura spolupracujícím obcím intenzivní komplexní podporu. Ta se zaměřuje mimo jiné na koordinovaný rozvoj veřejných politik v územích zejména na bázi komunitního rozvoje a participace místních aktérů. Jednou z oblastí, kterým se věnuje při spolupráci s obcemi pozornost, je i oblast bezpečnosti a prevence kriminality. V rámci spolupráce poskytuje Agentura obcím poradenství s přípravou projektů podávaných ve specializovaných výzvách pro sociálně vyloučené lokality.

V roce 2018 tyto poradenské aktivity Agentury pokračovaly. **Odborné poradenství** využívaly obecní samosprávy a jejich partneři v rámci lokálního partnerství při plánování opatření v oblasti problematiky prevence kriminality a zvýšení pocitu bezpečí v lokalitách. V rámci spolupráce poskytovala Agentura obcím také poradenství s přípravou projektů, podávaných ve specializovaných výzvách a podporovala jejich aktivity.

Při jednáních s vedeními měst a zástupci krajů, Městské policie a Policie ČR se Agentura zabývala návrhy nástrojů a postupů v oblasti bezpečnosti a prevence kriminality na lokální úrovni. Týkaly se převážně občanského soužití a veřejného pořádku.

Další informace Agentury pro sociální začlenování jsou uvedeny v kapitole 6.6.

Informace o aktivitách Ministerstva práce a sociálních věcí jsou uvedeny v kapitole 6.2.

Shromažďovací agenda

Ze strany Ministerstva vnitra byla v této oblasti průběžně poskytována metodická pomoc obcím a Policii ČR.

Probace

Probační a mediační služba (dále jen „PMS“) se dlouhodobě podílí na zavádění probačních a resocializačních programů pro mladistvé pachatele a týmů pro mládež, a to zejména zapojením do procesů dotačního a akreditačního řízení pro tyto programy a dále pak svými projektovými činnostmi a svou účastí v expertních skupinách.

Akreditační a dotační řízení pro probační programy určené mladistvým pachatelům a resocializační programy určené dospělým pachatelům

V roce 2018 bylo v rámci ČR realizováno osm akreditovaných probačních programů určených mladistvým pachatelům trestné činnosti, které byly zároveň podpořeny z dotačního titulu Ministerstva spravedlnosti ČR.

Od roku 2017 uděluje Ministerstvo spravedlnosti akreditace a dotace také resocializačním programům pro dospělé pachatele trestné činnosti (např. programy zaměřené na snížení agresivity, na přijetí odpovědnosti za trestný čin apod.). Pro rok 2018 byla dotace udělena sedmi akreditovaným programům.

Tyto programy sice nejsou specificky zacíleny na řešení extremismu, ale řada z nich prostřednictvím kognitivně behaviorálního přístupu, individuálních a skupinových setkání i práce s rodinou usiluje také o změnu chování a postojů těchto pachatelů k etnickým a dalším minoritám.

Projektová činnost PMS

V roce 2018 pokračovala PMS v realizaci projektu „**Na Správnou cestu! II**“, který navazuje na projekt „Na Správnou cestu!“ úspěšně realizovaný v letech 2012 – 2015. Projekt se zabývá rozvojem inovativních způsobů řešení kriminality mládeže a jejich zaváděním do praxe. Jeho součástí je rozšíření činnosti „**Týmů pro mládež**“, realizace programu „**Proti násilí**“, „**Rodinné skupinové konference**“ a v neposlední řadě také posílení odborné spolupráce mezi institucemi. Cílem projektu je rozvoj multidisciplinární spolupráce v oblasti práce s ohroženou mládeží a snížení agresivity a recidivy.

Program „Proti násilí“ určený mladistvým pachatelům dopouštějícím se násilného jednání využívá kognitivně behaviorálního přístupu a spolupráce s rodinou mladistvého pachatele je nyní realizován ve třech lokalitách, a to na Brněnsku, Ostravsku a v severních

Čechách, přičemž platí, že PMS realizuje také běhy programu pro cílovou skupinu mladých dospělých pachatelů, který je postavený převážně na individuální, ale také skupinové práci s klienty. Program využívá mimo skupinovou a individuální práci v případě mladistvých i práci s jejich rodinami.

Program „Rodinné skupinové konference“ je zaměřen na mládež páchající trestnou činnost. Vychází z principu restorativní justice, podle kterého jsou do procesu řešení následků trestného činu zapojeny tímto činem dotčené osoby a jejich nejbližší okolí – pachatel, oběť a komunita. PMS v roce 2018 proškolila 46 probačních úředníků, kteří prošli třídním tematickým vzděláváním a jsou připraveni konference realizovat. PMS zároveň vyslala skupinu 12 probačních úředníků, kteří tímto vzděláváním prošli, na zahraniční studijní cestu do irského Dublinu a Limericku za účelem získání další dobré praxe z realizace restorativních programů pro mládež.

Projekt také usiluje o rozvoj „Týmů pro mládež“. V roce 2018 koordinátoři týmů působili celkem v 10 soudních okresech, a to v Opavě, v Náchodě, v okrese Plzeň-město a Brno-venkov, v Jeseníku, v Šumperku, ve Žďáru nad Sázavou, v Olomouci, v České Lípě a v soudním obvodu Praha 9.

Radikalizace

Vzhledem k tomu, že je téma radikalizace řešeno v České republice v rámci několika resortů a docházelo tak k určité roztržičnosti politiky státu, objevila se nutnost toto témat začít více koordinovat. Tato snaha o spolupráci se rozšířila mimo státní správu i na akademickou obec a neziskový sektor, jelikož jsou nositelem teoretických a praktických znalostí, které jsou pro účelné řešení této problematiky nezbytné. **V květnu 2018 pak došlo k vytvoření platformy CZ RAN** (název odkazuje na projekt Evropské komise zaměřený radikalizaci Radicalisation Awareness Network). Tato platforma v tuto chvíli sdružuje odborníky ze všech dotčených resortů, univerzit i neziskového sektoru. Facilitátorem této platformy je Ministerstvo vnitra a bylo jí ministrem vnitra jako základní úkol určeno vytvořit zprávu o stavu radikalizaci v České republice, která bude základním pilířem pro systematičtější a koordinované uchopení problematiky a nastavení politiky státu.

Vězeňská služba ČR věnuje maximální důraz na rozpoznání možné radikalizace vězňů. Na řadě opatření spolupracuje s tuzemskými i zahraničními partnery.

V roce 2018 Vězeňská služba ČR evidovala **dvě osoby ve výkonu trestu odnětí svobody pro teroristické trestné činy a tři osoby ve výkonu vazby podezřelé ze spáchání teroristických trestných činů.**

Psychologické pracoviště MV se věnovalo mezinárodní odborné spolupráci a tvorbě domácí expertní sítě se zaměřením na psychologické aspekty procesu násilné radikalizace.

Česká republika má zástupce v pracovní skupině **Probation and Prisons vytvořené v rámci RAN (The Radicalisation Awareness Network)**, která je aktivitou iniciovanou Evropskou komisí zastřešující zástupce členských zemí a to odborníky a praktiky zabývajícími se možnostmi práce s pachateli ve spojení s tématy radikalizace, terorismu a extremismu. Pracovní skupina se těmito tématy zabývá ve vztahu k práci s odsouzenými ve věznici a v rámci činnosti probační služby. Cílem setkání je vzájemná výměna informací o

přístupech v praxi a tvorba doporučení k vytvoření účinné strategie a dobré praxe, kterou by mohly jednotlivé členské země dále tvořit a rozvíjet. Zaměření skupiny zahrnuje:

- Programy snižující riziko radikalizace odsouzených během výkonu trestu ve vězení.
- Opatření přispívající ke snížení rizik spojených s propuštěním těchto pachatelů z vězení na svobodu.
- Zvýšení znalostí o podobě a účinnosti programů prevence radikalizace odsouzených a programů pro již radikalizované pachatele.

4. Odbornost a imunita

Základní údaje	
Číslo strategického cíle	č. 4
Název strategického cíle	Odbornost a imunita
Odůvodnění strategického cíle	V době dynamicky se rozvíjející a měnící extremistické scény je třeba, aby odpovědné bezpečnostní složky a orgány činné v trestním řízení dokázaly na nové trendy odpovídajícím způsobem reagovat. Nutností je zajistit pro ně odpovídající podmínky k výkonu jejich práce. Rovněž je potřeba ochránit bezpečnostní složky od případné infiltrace extremisty.
Specifický cíl	<ul style="list-style-type: none"> • Proškolení a trénink bezpečnostních a justičních expertů. • Systémové zajištění odpovídajících podmínek pro jejich práci. • Zabránění infiltraci extremistů do bezpečnostních složek, zabránění možnému působení extremistů a vytváření extrémistických názorů v bezpečnostních složkách. • Zvládnutí veřejných shromáždění organizovaných extremisty. • Pokračování v protiteroristických opatřeních a v aktivitách na ochranu měkkých cílů.
Opatření	<ul style="list-style-type: none"> • Pokračování školení velitelů bezpečnostních opatření. • Pokračování školení pro specialisty Služby kriminální policie a vyšetřování. Zajištění distribuce metodických materiálů k extremismu. • Vzdělávací aktivity pro členy Antikonfliktních týmů. • Distribuce a využívání nových metodických materiálů k extremismu pro uniformovanou i neuniformovanou policii. • Zjednodušení, zefektivnění a propojení systému policejních evidencí. • Změna systému vykazování policejních statistik. Úprava relevantních policejních formulářů. • Rozšíření dostupnosti statistických dat o trestné činnosti

	<p>s extremistickým podtextem; propojení statistik kriminality, aby bylo možné dohledat a analyzovat průběh jednotlivých trestních řízení.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Operativní rozpracování trestné činnosti s extremistickým podtextem. • Spolupráce uniformované i neuniformované složky policie s dalšími partnery v oblasti sociálního začleňování. • Vytváření platform spolupráce mezi krajskými koordinátory pro romské záležitosti, styčnými důstojníky pro národnostní menšiny Policie ČR a manažery prevence kriminality. • Důraz na trestnou činnost s extremistickým podtextem na Internetu a sociálních sítích. • Společné vzdělávací aktivity pro policejní specialisty na extremismus a justiční pracovníky. Např. formou společných instrukčně metodických zaměstnání. • Zařazení problematiky extremismu, rasismu a xenofobie do vzdělávacího plánu Justiční akademie v roce 2018. • Pokračování v nastavených opatřeních proti infiltraci extremistů do bezpečnostních sborů a proti možnému působení extremistů či šíření extremistických názorů v bezpečnostních sborech (Policie ČR, Hasičský záchranný sbor ČR, Vězeňská služba ČR, Celní správa ČR) a Armádě ČR. Tímto jsou myšleny lustrace, preventivní, vzdělávací, organizační, legislativní či jiné aktivity. • Pomoc Policie ČR obecním policiím v otázkách bránění infiltraci extremistů do obecních policií. • Prohlubování spolupráce pořádkové policie a Služby kriminální policie a vyšetřování při bezpečnostních opatřeních, zejména v oblasti předávání informací mezi jednotlivými součástmi. • Důsledný postih trestné činnosti během shromáždění s extremistickým prvkem. Důsledná dokumentace a následně vyhodnocování trestné činnosti. • Využívání Antikonfliktních týmů v rámci zvládnutí extremistických akcí. • Komunikace s partnery z územní samosprávy i neziskového sektoru při předcházení extremistickým akcím. • Naplňování úkolů v rámci Koncepce rozvoje Policie ČR do roku 2020, která zohledňuje boj proti terorismu a extremismu. • Naplňování úkolů v rámci Akčního plánu pro boj s terorismem pro léta 2016 – 2018 a v rámci Koncepce ochrany měkkých cílů pro roky 2017 – 2020.
Způsob financování	Rozpočet Ministerstva vnitra, Ministerstva obrany, Ministerstva spravedlnosti a Ministerstva financí.

Subjekty	
Odpovědný subjekt	Ministerstvo vnitra, Ministerstvo obrany, Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo financí
Koordinační a kontrolní mechanismus	Gestorem policejních úkolů jsou celostátní útvary (Národní centrála proti organizovanému zločinu), Policejní prezidium a Krajská ředitelství policie. V otázce menšin se předpokládá spolupráce s Úřadem vlády, zejména Agenturou pro sociální začleňování). V rámci resortu Ministerstva vnitra pomáhá s plněním těchto úkolů odbor bezpečnostní politiky. Gestorem justičního vzdělávání je Justiční akademie. Kontrola a koordinace protiinfltračních opatření je v gesci Policie ČR, Hasičského záchranného sboru ČR, Vězeňské služby, Celní správy, dále pak Armády ČR s pomocí Ministerstva obrany, Vojenského zpravodajství a Vojenské policie. Gestorem Akčního plánu pro boj s terorismem pro léta 2016 – 2018 a Koncepce ochrany měkkých cílů pro roky 2017 – 2020 je Ministerstvo vnitra.
Harmonogram	
Termín zahájení	1. 1. 2018
Termín dokončení (kontrolní)	31. 12. 2018

Způsob plnění:

Aktivity v rámci Policie ČR

Úkoly stanovené koncepcí pro rok 2018 byly plněny průběžně. Nadále byla hlavní pozornost činnosti **pracovní skupiny PČR „Extrem“** (dále „PSE“) věnována včasné identifikaci, monitoringu, vyhodnocování a prověřování či vyšetřování tr. činnosti s extremistickým podtextem.

Stejně tak v návaznosti na předchozí roky pokračovalo **vzdělávání policistů, specialistů PSE**, které bylo zaměřeno prioritně na oblast nenávistných projevů na internetu. Konkrétně proběhla celkem dvě celorepubliková instruktážně-metodická zaměstnání s důrazem na identifikaci a doporučený postup při prověřování tr. činnosti na internetu. Téma je rovněž zařazeno v rámci specializačního kurzu. Rozvoj vzdělávání a profesní specializace bude pokračovat i v roce 2019, kdy se předpokládá rozšíření vzdělávání specialistů PSE o oblast internetu a otevřených zdrojů.

Ve spolupráci s Ředitelstvím služby pořádkové policie a Útvarem pro vzdělávání byl zahájen kurz **Prevence a identifikace radikalizace**, který je určen pro všechny policisty a jehož cílem je seznámit je s hlavními hrozbami a riziky radikalizace, znaky a postupy a v neposlední řadě i činností specialistů PSE.

Specializační kurz pro velitele bezpečnostních opatření – boj proti extremismu a terorismu se týkal zejména předcházení extremistických projevů v rámci veřejných

shromáždění, včetně zásad řízení sil a prostředků při velení bezpečnostním opatřením vyhlášeným v této oblasti. V roce 2018 jím prošlo **57 absolventů**.

Kurzem **Operativně pátrací činnost v prostředí extremistických skupin s využitím informátora** prošlo 77 absolventů.

Kurzem **Příprava členů antikonfliktních týmů PČR** (problematika extremismu je v kurzu zahrnuta v širších souvislostech především v problematice činnosti služby pořádkové policie v oblasti veřejného pořádku, trestně právní a správní ochrana veřejného pořádku a jednání v běžných a zátěžových podmínkách) prošlo 15 absolventů.

Kurz další odborné přípravy členů antikonfliktních týmů Policie ČR (v jeho rámci je kladen důraz na analýzu situace z pohledu zákona o právu shromažďovacím i vůči skupinám vykazujícím znaky extremismu) absolvovalo osm policistů.

Byla připravena **Metodická pomůcka pro policisty a státní zástupce k nenávislým projevům (nejen) na internetu**. Autory je Ministerstvo vnitra a Nejvyšší státní zastupitelství. Na tvorbě se podíleli i odborníci z akademické sféry a civilního sektoru.

Detailní informace v rámci resortu MV týkající se výzkumu a vzdělávání jsou uvedeny v kapitolách 6.2. a 6.3.

Byly provedeny dílčí změny ve vykazování policejních statistik.

V rámci bezpečnostních opatření fungovaly zavedené postupy zakotvené v interních aktech řízení, které spočívají v úzké spolupráci uniformované a neuniformované složky policie.

Využívání antikonfliktních týmů je dlouhodobě nedílnou součástí bezpečnostních opatření v rámci veřejných shromáždění.

Byla **připravena inovace policejní internetové hotline** pro hlášení nezákonného obsahu.

V letech 2014 – 2017 byl realizován projekt **„Zavádění policejních specialistů pro práci s minoritní skupinou Romů v sociálně vyloučených lokalitách“**. V současné době probíhá pětiletá udržitelnost projektu.

Ministerstvo vnitra soustavně pracuje na posilování vazeb Policie ČR s menšinovými skupinami, prohlubování spolupráce s dalšími zainteresovanými subjekty, (např. krajskými koordinátory pro romské záležitosti, lokálními poradci Agentury pro sociální začleňování, manažery prevence kriminality, neziskovými organizacemi, atd.), na implementaci moderních přístupů a postupů do policejní praxe a cíleně se zaměřuje na systematické vzdělávání policistů v oblasti sociálních, komunikačních a interetnických dovedností.

Policejní specialisté jsou pokynem policejního prezidenta č.204/2016 zařazeni do pracovní skupiny styčného důstojníka pro menšiny daného kraje. Jejich úkolem je jednak **pochůzková činnost a výkon preventivní a právně osvětové činnosti v sociálně vyloučených lokalitách**, jednak příprava podkladů pro budoucí rozhodování, koordinaci a usměrňování aktivit policie ve vztahu k romské menšině, tak pravidelný kontakt **s obyvateli sociálně vyloučených romských lokalit a spolupráce s terénními sociálními pracovníky a komunitními centry, působícími v dané oblasti**.

Styční důstojníci pro menšiny a členové jejich pracovních skupin jednotlivých krajských ředitelství PČR kontinuálně mapují a monitorují sociálně vyloučené lokality včetně zaznamenaných sociálně patologických jevů a kriminality.

Pro styčné důstojníky pro menšiny a členy jejich pracovních skupin bylo uspořádáno několik vzdělávacích aktivit.

Ministerstvo vnitra uspořádalo již **3. pracovní setkání styčných důstojníků pro menšiny a krajských koordinátorů pro romské záležitosti**. V roce 2018 byly uskutečněny první čtyři běhy vzdělávacího programu „**Kurz interkulturních kompetencí**“, který byl v dubnu 2018 registrován do vzdělávacího systému Policie ČR. Unikátní vzdělávací program je vedený formou interaktivních sebezkušenostních tréninků s prvky zážitkové pedagogiky s důrazem na rozvíjení kompetencí v oblasti menšinové problematiky. Kurzy realizovaly v měsíci květnu, září a říjnu vzdělávací týmy Útvaru policejního vzdělávání a služební přípravy (vzdělávací zařízení Brno, Jihlava a Praha). Celkově se vzdělávacího programu zúčastnilo více jak 50 policistů z řad členů pracovních skupin styčných důstojníků pro menšiny.

Vzdělávání pracovníků justice

Na **Justiční akademii** proběhly v roce 2018 tyto tematicky zaměřené vzdělávací aktivity:

- 14. - 15. srpna - seminář „**Trestné činy z nenávisti; extremistické projevy; radikalismus osob hlásících se k islámu**“ – 54 účastníků, včetně zahraničních hostů.
- 5. září -seminář „**Počítačová kriminalita; kyberbezpečnost**“ – 77 účastníků.
- 18. září - seminář „**Osobní delikty a kyberkriminalita na sociálních sítích**“ – 52 účastníků.

Nejvyšší státní zastupitelství se v roce 2018 zúčastnilo aktivně několika projektů, seminářů a vzdělávacích akcí, jejichž tématem byly právě trestné činy z nenávisti. Upozornit lze na následující akce:

- Na počátku roku 2018 se jednalo o účast nejvyššího státního zástupce Pavla Zemana na **pracovním setkání k problematice nenávistných projevů na internetu**, které bylo pořádáno veřejnou ochránkyní práv, Annou Šabatovou. Jednání se zúčastnila mj. eurokomisařka Věra Jourová, ministr vnitra, policejní prezident a zástupci Ministerstva spravedlnosti.
- Případovým studiím na téma „hate crime“ byla v říjnu 2018 věnována také část **porady nejvyššího státního zástupce s vrchními, krajskými a okresními státními zástupci**.
- V listopadu 2018 se konal „**Osvětový seminář k trestným činům z nenávisti**“, organizovaný **Úřadem pro demokratické instituce a lidská práva (ODIHR) a zmocněnkyní vlády pro lidská práva**, v rámci kterého vystoupil I. náměstek nejvyššího státního zástupce Igor Stříž a dále národní korespondent Jan Lata.
- Vedoucí státní zástupci jednotlivých stupňů státního zastupitelství v průběhu roku 2018 zařazovali problematiku spojenou s trestnými činy z nenávisti jakožto jedno z témat do **programu porad s podřízenými stupni státního zastupitelství**. V rámci porad je zdůrazňována mj. také informační povinnost nižších státních zastupitelství ve vztahu k odboru trestního řízení Nejvyššího státního zastupitelství o nápadu trestných činů

spáchaných z národnostní, rasové, náboženské, politické nebo jiné nenávistné pohnutky, příp. informování i o způsobu vyřízení takové věci [čl. 1 odst. 1 písm. a) bod 1. pokynu obecné povahy nejvyššího státního zástupce č. 10/2011, o informacích, ve znění pozdějších změn].

- Nejvyšší státní zastupitelství se v roce 2018 podílelo ve spolupráci s Ministerstvem vnitra na tvorbě **Metodické pomůcky pro policisty a státní zástupce k nenávistným projevům na internetu**. Jejím cílem je především zlepšit schopnost orgánů činných v trestním řízení podřadit jednotlivé nenávistné výroky pod příslušnou skutkovou podstatu trestného činu, což by se ve svém důsledku mělo projevit ve vyšším počtu stíhaných trestných činů z nenávisti. Příručka bude pro státní zástupce dostupná na EXTRANETu státního zastupitelství, který je provozován Nejvyšším státním zastupitelstvím.

V roce 2018 bylo téma extremismu zařazeno do ze zákona povinného vzdělávání probačních úředníků a asistentů. **OSm zaměstnanců Probační a mediační služby se zúčastnilo školení Hermes - European training on Counter-Radicalisation na ČVUT**. Jedná se o specialisty z jednotlivých soudních krajů, kteří jsou zdrojem informací k extremismu pro kolegy v krajích. Tato školení budou probíhat i v roce 2018.

Opatření k zamezení infiltrace:

Policie ČR a Hasičský záchranný sbor ČR:

Opatření bylo plněno **průběžně na základě nastavených pravidel** v rámci personálních pracovišť a Služby kriminální policie a vyšetřování. V případě potřeby Policie ČR asistuje i obecním policiím. Policejní specialisté na extremismus se intenzivně podíleli na přednáškové činnosti pro jiné bezpečnostní složky.

Vězeňská služba ČR:

Tématu extremismu a radikalizace věnuje Vězeňská služba ČR dlouhodobě zvýšenou pozornost jak po linii vězňených osob, tak i po linii vlastních zaměstnanců.

Tématu extremismu je pravidelně věnována pozornost v rámci **služební a profesní přípravy příslušníků a občanských zaměstnanců** Vězeňské služby ČR, která se provádí ve stanovených termínech na všech organizačních jednotkách.

V roce 2018 pokračovala v rámci celoživotního vzdělávání realizace tří denního vzdělávacího kurzu pro zaměstnance Vězeňské služby ČR **„Identifikace příznaků radikalizace v prostředí věznic České republiky“**. V letošním roce se uskutečnilo pět běhů pro 130 zaměstnanců.

Akademie VS ČR ve Stráži pod Ralskem v rámci základní odborné přípravy (dále jen „ZOP“) typu A pro příslušníky Vězeňské služby ČR **vyučuje téma radikalismu a extremismu** v předmětu Profesní etika. Tímto kurzem v roce 2018 prošlo 474 příslušníků Vězeňské služby ČR. V rámci ZOP typu B pro zaměstnance Vězeňské služby ČR je téma extremismu a radikalismu vyučováno v předmětu Profesní etika. Tímto kurzem prošlo v roce 2018 133 zaměstnanců Vězeňské služby ČR.

Interním nařízením jsou upraveny podrobnosti **přijímacího řízení**. Uchazeč o přijetí do pracovního poměru k Vězeňské službě ČR prohlašuje **čestným prohlášením**, že

„nepodporuje, nepropaguje nebo nesympatizuje s hnutím, které prokazatelně směřuje k potlačování práv a svobod člověka, nebo které hlásá národnostní, náboženskou nebo rasovou zášť vůči jiné skupině osob“. Obdobná úprava platí i pro přijetí do služebního poměru příslušníka bezpečnostního sboru. Pravdivost čestného prohlášení zájemce o přijetí do služebního poměru k Vězeňské službě ČR se ověřuje postupem podle ustanovení § 16 odst. 2 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. Uvedené ustanovení citovaného zákona bezpečnostní sbor opravňuje vyžádat si výpis z evidencí vedených Ministerstvem vnitra ČR.

Současně s výše uvedenými kroky jsou také využívány **možnosti psychologa** při posuzování osobnostní způsobilosti uchazečů o přijetí do služebního poměru a psychologického posuzování uchazečů o zaměstnání u Vězeňské služby ČR.

Celní správa ČR:

S ohledem na Koncepti boje proti extremismu jsou současně zavedeny aktivity legislativní povahy upravující proces definování a identifikace osob s extremistickým potenciálem a postupy pro zabránění infiltrace extremistů do Celní správy ČR v podobě vnitřního normativního aktu řízení.

V rámci preventivních opatření disponuje Celní správa ČR **zavedeným systémem zjišťování profesní způsobilosti**, který spočívá v uplatňování personální diagnostické procedury u uchazečů o zařazení zejména na ekonomicky, bezpečnostně či jinak citlivá systemizovaná místa a to jak u celníků, tak i občanských zaměstnanců.

V hodnoceném období spolupracovalo Psychologické pracoviště Celní správy ČR s oddělením 402 GŘC – Lidských zdrojů, které zajišťuje nábor a výběr nových uchazečů pro všechny útvary Celní správy ČR. Uvedené pracoviště má na starosti také problematiku detekce extremistických znaků a projevů u nově přijímaných osob. Vzhledem k tomu, že pracoviště působí pro celou organizaci, mají pracovníci větší možnost postupně získávat zkušenosti s uchazeči, kteří mohou zastávat a projevovat extremistické postoje.

V rámci zjišťování osobnostní způsobilosti bylo provedeno 1.196 vyšetření. Z tohoto počtu vyšetření bylo u 25 z nich zároveň se zjišťováním osobnostní způsobilosti uskutečněno také psychologické posouzení vhodnosti uchazeče. Ve 12 případech bylo zrealizováno pouze psychologické posouzení vhodnosti uchazeče. Při posuzování osobnostní způsobilosti byl kladen vysoký důraz na **detekci anomality a extremity v osobnosti uchazečů**.

V letech 2010 – 2018 nebylo zaznamenáno žádné podezření, ani konkrétní projev extremismu v řadách příslušníků Celní správy ČR.

V rámci dalších aktivit v boji proti extremismu byla v hodnoceném období zahrnuta opatření se zaměřením:

- Provádění lustrací dle § 16 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, a prověřování dalších veřejně dostupných informací týkajících se uchazečů o služební poměr.
- Zjišťování případných extremistických, rasistických a xenofobních postojů v rámci zjišťování osobnostní způsobilosti uchazečů dle § 15 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

- Zaměření instruktorů služební přípravy na případné známky extremistických postojů a projevů u nově přijatých příslušníků v rámci nástupní služební přípravy.
- Průběžné vzdělávání pracovníků podílejících se na výběru nových zaměstnanců a příslušníků (psychologů, personalistů a instruktorů služební přípravy Celní správy ČR) v oblasti rizikových znaků, na jejichž základě lze identifikovat extremistické tendence.
- Od 1. září 2018 byla zavedena přítomnost psychologa cca 1x týdně na nástupní služební přípravě za účelem podílení se na výcviku nově přijatých příslušníků a monitoring případných rizik.

Armáda ČR:

Ministerstvo obrany (dále jen „MO“) se v rámci dlouhodobě platných úkolů v oblasti boje proti extremismu nadále zaměřovalo na proces přijímání nových zájemců o služební poměr vojáka z povolání s cílem eliminovat jedince, kteří inklinují k extremistickým hnutím.

Personál rezortu MO byl v rámci organizovaných preventivních aktivit průběžně seznamován s projevy extremismu a předsudečné nenávisti.

V roce 2018 nedošlo k žádnému propuštění vojáka ze služebního poměru z důvodu podporování, propagování nebo sympatizování s hnutím, které prokazatelně směřuje k potlačování práv a svobod člověka nebo hlásá národnostní, náboženskou nebo rasovou zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob.

Rezortní komise pro prevenci (dále jen „RKP“), která je poradním, koordinačním a iniciujícím orgánem ministra obrany k řešení otázek spojených s uvedenou problematikou, zabezpečovala i v roce 2018 koordinaci úkolů v oblasti boje proti extremismu a jednotný postup vedoucích zaměstnanců. Členové RKP byli v problematice proškolení.

RKP zařadila mezi sledované priority prevence rizikového chování v roce 2018 vzdělávací téma „Extremismus - nové trendy a projevy, trestní řízení“ a standardní doplňování intranetových stránek k prevenci rizikového chování aktuálními informacemi k realizaci úkolů prevence kriminality a boje proti extremismu stanovených rezortu MO příslušnými usneseními vlády. Koordinaci zabezpečení vzdělávacích aktivit prováděla Agentura personalistiky AČR. V rámci obligatorních vzdělávacích aktivit v oblasti prevence rizikového chování personálu bylo u jednotlivých organizačních celků realizováno celkem 57 vzdělávacích aktivit k problematice extremismu. Celkem 54 přednášek zabezpečili příslušníci rezortních odborných služeb, tři přednášky byly realizovány externím lektorem. Občanští zaměstnanci a státní zaměstnanci nově nastupující do pracovního nebo služebního poměru, jimž je stanovena povinnost zúčastnit se proškolení v oblasti prevence rizikového chování, byli seznámeni s problematikou extremismu v rámci celorezortního semináře, případně v rámci proškolení výkonným orgánem pro prevenci u vlastního organizačního celku.

5. Pomoc obětem trestné činnosti

Základní údaje	
Číslo strategického cíle	č. 5
Název strategického cíle	Pomoc obětem trestné činnosti
Odůvodnění strategického cíle	Klíčovým úkolem boje proti extremismu je zajištění ochrany a pomoci potenciálním obětem trestné činnosti. Tyto oběti jsou často z řad různých minorit. Jsou mnohdy ve znevýhodněné pozici oproti zástupcům majority. Z různých důvodů (jazykový deficit, nedůvěra ve státní orgány, neochota veřejně zmiňovat důvody, pro které se staly obětmi trestné činnosti ad.) trestnou činnost často ani neoznamují, hovoříme proto o její vysoké latenci. Jedná se o zvláště zranitelnou skupinu, jejíž členové se mohou stát oběťmi jenom z důvodu příslušnosti k nějaké menšině.
Specifický cíl	<ul style="list-style-type: none"> • Školení a trénink specialistů, kteří s oběťmi pracují. • Příprava metodických materiálů. • Převzetí příkladů nejlepší praxe ze zahraničí.
Opatření	<ul style="list-style-type: none"> • V rámci školících a metodických aktivit pro policii klást důraz na práci s oběťmi trestné činnosti. • Prohlubovat vzdělávání příslušníků Policie ČR v oblasti práce s menšinami. • Zajištění pokračování některých aktivit Kampaně proti rasismu a násilí z nenávisi, příprava návazného projektu z Norských fondů na dalších pět let (2019-2024). • Pokračování ve spolupráci s mezinárodními institucemi a nevládními organizacemi. • Realizace změn ve vykazování policejních statistik.
Způsob financování	Rozpočet Ministerstva vnitra a Úřadu vlády
Subjekty	
Odpovědný subjekt	Ministerstvo vnitra, Úřad vlády
Koordinační a kontrolní mechanismus	Koordinace a kontrola úkolů se vztahem k Policii ČR je v gesci Policejního prezidia a odboru bezpečnostní politiky MV. Kampaň proti násilí z nenávisi kontroluje Agentura pro sociální začleňování pod Úřadem vlády.
Harmonogram	
Termín zahájení	1. 1. 2018
Termín dokončení (kontrolní)	31. 12. 2018

Způsob plnění:

Aktivity Ministerstva vnitra a Policie ČR:

Téma obětí nenávistné trestné činnosti se stalo nedílnou součástí vzdělávacích aktivit policistů. Našlo odezvu i v metodických materiálech. Probíhá spolupráce se specializovanými nevládními organizacemi (zejména In Iustitia) a s nadnárodními organizacemi, které se problematice hate crimes věnují (Úřad pro demokratické instituce a lidská práva, Agentura pro základní práva ad.).

Informace o policejní práci s menšinami jsou uvedeny v kapitole 4.

Byly provedeny dílčí úpravy v systému vykazování policejních statistik.

Aktivity Agentury pro sociální začleňování:

V únoru 2018 se uskutečnil v Chomutově pro lokální partnery Agentury seminář s názvem Práce s oběťmi trestných činů v sociálně vyloučených lokalitách ve spolupráci s organizací In IUSTITIA, o.p.s.

Agentura ve svých výzvách spolupracovala s organizací In IUSTITIA a v Brně a Chomutově podpořila poradny pro oběti trestných činů a odborného sociálního poradenství.

Informace k aktivitám v rámci Kampaně proti rasismu a násilí z nenávisti jsou obsaženy v kapitole 1.

Aktivity Institutu pro kriminologii a sociální prevenci

Institut pro kriminologii a sociální prevenci zahájil výzkumný úkol „**Kriminologická analýza Hate Crimes**“, který si klade za cíl objasnit sociální a psychologické charakteristiky pachatelů trestné činnosti, motivované rasovou, etnickou, náboženskou či podobnou záští. Tento úkol bude v roce 2019 pokračovat; předpokládá se výstup v podobě studie pro všechny potenciální uživatele a zprostředkování poznatků také dalšími formami (výuka, pracovní skupiny atd.).

Ve výzkumném úkolu „**Výzkum obětí trestné činnosti zaměřený na zkušenosti obyvatel České republiky s vybranými druhy deliktů**“ byla do viktimizačního dotazníku zařazena otázka, zda bylo fyzické napadení dle názoru respondenta zapříčiněno rasovými, náboženskými nebo podobnými motivy. Každá desátá oběť fyzického útoku uvedla, že tento byl zřejmě podmíněn nenávistnými důvody. V této skupině ovšem nalézáme i oběti, které uvedly napadení ze strany Romů, stejně tak jako osoby, které se staly obětí napadení pro své politické přesvědčení nebo sexualitu. Pro velmi nízké absolutní počty těchto případů ve výzkumném vzorku nelze provést jejich podrobnou analýzu.

6. Protiextremistické aktivity nad rámec Koncepce boje proti extremismu pro rok 2018

6.1. Ministerstvo vnitra

6.1.1. Oblast prevence

Asistent prevence kriminality

Po pilotní realizaci projektu v roce 2009 bylo již v roce 2010 v rámci ČR 38 asistentů působících v 10 obcích, v roce 2018 pak celkem působilo ve 33 obcích v rámci celé ČR 86 asistentů prevence kriminality podpořených z rozpočtu MV v rámci Programu prevence kriminality ve výši 18.923.590,- Kč.

Další asistenti pak působí v rámci ČR i z jiných zdrojů, než jsou prostředky zajišťované MV – např. z podpory úřadů práce – na základě dohody mezi MV a Generálním ředitelstvím Úřadu práce ČR. Celkem tak na konci roku 2018 podporovaly úřady práce v ČR 245 APK v 82 obcích. Pokud k počátečnímu stavu v lednu 2018 přičteme všechny přírůstky, pak se během roku 2018 zapojilo celkem 495 uchazečů o zaměstnání. Počet zapojených obcí je 133. Asistenti jsou financováni dále přímo z vlastních rozpočtů obcí či z evropských projektů v rámci Operačního programu zaměstnanost. Odhadem tak mohlo působit v celé ČR na konci roku 2018 cca 500 asistentů prevence kriminality.

Tabulka počtu podpořených dílčích projektů prevence kriminality Asistent prevence kriminality v letech 2010–2018 a celková výše přiznaných finančních dotací z Programu prevence kriminality MV

Rok	Počet podpořených obcí	Počet APK	Celková výše přiznané dotace
2010	10	38	3 876 000 Kč
2011	16	104	3 423 000 Kč
2012	21	37	5 328 000 Kč
2013	38	90	13 360 000 Kč
2014	64	127	17 644 000 Kč
2015	58	175	22 656 000 Kč
2016	47	121	25 529 000 Kč
2017	37	92	20 928 000 Kč
2018	33	86	18 923 590 Kč

Domovník – preventista

V roce 2018 pak bylo podpořeno z dotačního titulu „Program prevence kriminality na rok 2018 celkem 19 pozic Domovníků – preventistů v sedmi obcích celé ČR v celkové výši podpory 965.200,- Kč.

Programy na ochranu majetku a osob – Bezpečná lokalita a Bezpečná země

V hodnoceném období probíhala realizace programu Bezpečná lokalita, která je zaměřená zejména na prevenci majetkové kriminality.

Také v roce 2018 úspěšně probíhal společný preventivní projekt „Bezpečná země“. Projekt si klade za cíl vyzdvihnout a podpořit mechanické zábranné systémy, zlepšit informovanost občanů, podpořit řemeslnou činnost.

V roce 2018 se začal realizovat nový celorepublikový preventivní projekt. Projekt „Zabezpečte se, chraňte majetek sobě i svým sousedům“ představuje souhrn preventivních opatření při ochraně domů, bytů a rekreačních objektů proti vloupání.

Situační prevence

MV pokračovalo i v roce 2018 v podpoře projektů oblasti situační prevence realizovaných obcemi v rámci Programu prevence kriminality. Obsahem většiny projektů z oblasti situační prevence bylo vybudování a rozšíření městských kamerových dohlížecích systémů (dále jen „MKDS“), propojení MKDS z obecní policie na Policii ČR, zabezpečení objektů měst a obcí anebo forenzní identifikační značení jízdních kol a kompenzačních pomůcek. **V oblasti podpory MKDS bylo v roce 2018 podpořeno celkem 54 obcí v celkové výši 18 929 181,- Kč.**

V oblasti situační prevence se stále úspěšně rozvíjí nový systém ochrany jízdních kol a kompenzačních pomůcek pomocí tzv. forenzního identifikačního značení. **V roce 2018 bylo finančně podpořeno celkem 18 obcí v celkové výši dotace 725.650,- Kč na plánovaný počet 3.700 ks.**

MV v roce 2018 zorganizovalo **dvě pracovní setkání s manažery prevence kriminality měst, obcí a krajů, s preventisty Policie ČR.** První bylo zaměřeno na aktuální úkoly spojené s vyhlášením dotačního Programu prevence kriminality 2018 – velká část byla věnována i individuálním konzultacím k připravovaným projektům a ekonomickému zpracování žádosti. Obsahem druhého setkání, kde slovo dostali především sami preventisté, kteří se vyjadřovali k problémům při realizaci projektů, k zajímavým podnětům a tématům a plánovaným aktivitám, byly zajímavé z oblasti prevence kriminality.

Ochrana měkkých cílů včetně projektu Bezpečná škola

Jednou z částí problematiky ochrany měkkých cílů – problematikou Bezpečných škol – se MV velmi aktivně zabývá. Konkrétně jde o vznik nové preventivní normy ČSN 73 4400 Prevence kriminality – řízení bezpečnosti při plánování, realizaci a užívání škol a školských zařízení s cílem vytvořit základní bezpečnostní standard, který byl v současné době velmi očekáván.

Tuto normu (ČSN 73 4400:2016) vypracovala Technická normalizační komise TNK 148 „Prevence kriminality a ochrana obyvatel“ jako možnou odpověď na řešení problematiky ochrany jednoho z měkkých cílů – škol a školských zařízení. Norma dále navazuje na řadu evropských norem „Prevence kriminality prostřednictvím navrhování budov, objektů a území“. Zabezpečení škol a školských zařízení je v oblasti bezpečnosti jednou z hlavních priorit resortu MV.

Metodika aplikace nové technické normy ČSN 73 4400 „Prevence kriminality – řízení bezpečnosti při plánování, realizaci a užívání škol a školských zařízení“ do praxe byla zpracována s následujícími cíli:

- Pochopit a vyhledat rizika dle ČSN 73 4400.
- Určit rizika, které jsou pro vaše školské zařízení nejvýznamnější.
- Zhodnotit současný stav opatření k eliminaci definovaných rizik.
- Pochopit postup vedoucí k bezpečí.

Vzdělávání

V uplynulém období byla oblast vzdělávání zaměřena zejména na účastníky **Projektu prevence kriminality a extremismu – Úsvit**. Především šlo o přípravu, vzdělávání a proškolení APK (asistent obecní či městské policie pro oblast veřejného pořádku z řad dlouhodobě nezaměstnaných a obtížně zaměstnatelných obyvatel SVL) a jejich Mentorů před nástupem do služby obecní či městské policie. Cílem kurzu je zvyšování bezpečí v sociálně vyloučených lokalitách, eliminace kriminálně rizikových jevů a prevence útoků páchaných s extremistickým motivem. Jde o interaktivní praktický trénink způsobů, jak získat, motivovat a především prakticky zapojit obyvatele sociálně vyloučených lokalit do procesu zvyšování bezpečí, eliminace kriminálně rizikových jevů a prevence útoků páchaných s extremistickým motivem.

Druhou, neméně důležitou, součástí bylo vzdělávání strážníků obecní či městské policie a příslušníků Policie ČR v oblasti výkonu služby v SVL a etnický odlišných komunitách či v jinak rizikových lokalitách ve městech celé ČR.

Výsledkem je nalezení daleko užší komunikace mezi zúčastněnými subjekty, uvědomění si možností prevence kriminality a větší pochopení a empatie k problémům, které se vyskytují v sociálně vyloučených lokalitách.

V hodnoceném období **vzdělávání vybraných strážníků a policistů v oblasti sociálně situační prevence kriminality** bylo organizováno jako doplňková aktivita projektu Asistent prevence kriminality na vyžádání zastupitelů obcí a vedoucích obecních, městských policí v součinnosti s Policií ČR.

Tento stav v mnoha městech byl přímou odpovědí na výrazný nárůst požadavků na strážníky a policisty při výkonu služby, které jsou přímo úměrné zvyšujícím se hrozbám a rizikům v oblasti bezpečnostní situace v daných lokalitách s přihlédnutím ke stoupajícím nárokům základních legislativních norem a zvyšujících se požadavků ze strany občanů, kteří se na strážníky obracejí stále častěji s žádostí o pomoc v oblasti bezpečnosti a veřejného pořádku.

Výše uvedené skutečnosti si doslova vynutily přijmout opatření i v oblasti profesní přípravy strážníků a vybraných policistů zaměřených na zvládnutí radikalizujících se cílových skupin, se kterými se denně setkávají ve vyhrocených, nestandardních situacích.

Cílem vzdělávání bylo zajištění efektivního výkonu služby v nestandardních situacích, zejména prohloubení obecných znalostí a praktických dovedností v oblasti prevence kriminality s důrazem na zvláštnosti policejního působení v sociálně vyloučené lokalitě a

předcházení konfliktním situacím. Výsledkem je nalezení daleko užší komunikace mezi zúčastněnými subjekty, uvědomění si možností prevence kriminality a větší pochopení a empatie k problémům, které se vyskytují v sociálně vyloučených lokalitách.

Potřeba dalšího vzdělávání je pocíťována i samotnými strážníky, což vyplývá mj. i z několika anonymních anket zaměřených na potřebnost, obsah a formu dalšího profesního vzdělávání. Je rovněž překvapivé potvrzení ze strany účastníků těchto příprav, že profesi strážníka a policisty nelze dělat bez dalšího profesního růstu a zdokonalování se ve zvládání nejen nestandardních situací, ale především svých konkrétních kompetencí v oblasti prevence kriminality. Téměř 90 % dotázaných si věří, že vzniklou situaci jsou schopni profesionálně řešit a téměř všichni se považují za týmového hráče.

Je velkou výzvou skutečnost, že z profesionálního selhání při zvládání obtížně zvladatelných jednotlivců a skupin má obavu téměř 50 % strážníků, kteří se rozhodli aktivně zapojit do těchto příprav a očekávali nejen zvýšení odborných kompetencí, ale i své psychické odolnosti a trénink schopností zvládat nejen emoce druhých, ale především svých.

Dotiční program Správa uprchlických zařízení

V roce 2017 byl MV připraven a poté i realizován dotiční program „Podpora bezpečnosti v obcích v souvislosti s migrací na léta 2017 až 2019“.

Účelem je potřeba adekvátně reagovat na migrační situaci a za pomoci příslušných nástrojů uvedených v usnesení vlády č. 574/2015 dosáhnout přijatelných řešení této situace. Popisovaný účel je v tomto dotičním investičním Programu doplněn o zajištění bezpečnosti a veřejného pořádku a prevenci kriminality v dotčených obcích, kde jsou lokace zařízení SUZ.

Projekty jsou zaměřeny na snižování kriminality, na eliminaci kriminálně rizikových jevů, na omezování příležitostí k páčání trestné činnosti, na zvyšování rizika pro pachatele. Plní významnou motivační a iniciační roli při rozvoji systému prevence kriminality na lokální úrovni a přispívají tak ke zvyšování pocitu bezpečí občanů. Příjemcem dotace je žadatel, kterým je obec.

Dotace jsou určeny na projekty programového financování (investiční projekty). Projekty programového financování se rozumí akce na pořízení nebo technické zhodnocení hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku, s výjimkou drobného hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku¹ v rozsahu:

- Kamerové systémy (včetně mobilních a rozšíření stávajících).
- Zabezpečovací a vyhodnocovací soubory.
- Mobilní policejní služebny.
- Osvětlení rizikových míst.

V rámci Programu již bylo v I. kole schváleno v roce 2017 přidělení finančních prostředků ve výši 11.623.000,- Kč. Všechny tyto projekty jsou ke konci roku 2018 v závěrečném stádiu investičního procesu, tedy před dokončením. Pouze město Kostelec nad Orlicí bude po schválení změny termínu realizovat až během roku 2019.

¹ § 12 odst. 1 zákona č. 218/2000 Sb., ve spojení s § 25 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví a § 11 a § 14 vyhlášky č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky.

V rámci druhého kola bylo posuzováno v prosinci 2018 pět dílčích projektů ze čtyř obcí. Jedná se o následující projekty:

- Havířov – Rozšíření městského kamerového dohlížecího systému o pět kamerových bodů na území města“, požadavek na dotaci ve výši 600.000,- Kč.
- „Jaroměř – obnova veřejného osvětlení v sadech T. G. Masaryka“, požadavek na dotaci ve výši 686.000,- Kč na obnovu 15 míst veřejného osvětlení.
- „Jaroměř – Městský kamerový dohlížecí systém IV. etapa“ s požadavkem na částku 200.000,- Kč na pořízení 2 mobilních kamer.
- „Vyšší Lhoty – Modernizace veřejného osvětlení – II. etapa“ s požadavkem na částku 2.000.000,- Kč“ na pořízení 75 míst veřejného osvětlení.
- „Obec Zastávka - Rekonstrukce veřejného osvětlení – 2. etapa“ s požadavkem na částku 1.000.000,- Kč na rekonstrukci 109 míst veřejného osvětlení.

Celkově výběrová komise navrhla řediteli odboru prevence kriminality rozdělení dotace na všechny požadované projekty v celkovém součtu 4.486.000,- Kč.

Dotiční program Průmyslové zóny

Dne 18. října 2017 byl vyhlášen program Podpora bezpečnosti v obcích v souvislosti s rozšířením strategické průmyslové zóny Solnice-Kvasiny-Rychnov nad Kněžnou na rok 2018. **Dotiční titul bude poskytován na kamerové systémy a veřejné osvětlení v celkové možné dotaci ve výši max. 38 400 000,- Kč podle usnesení vlády č. 469/2017 pro tři dotčené obce.** Termín pro zaslání žádostí z obcí byl stanoven na 15. ledna 2018. V průběhu celé přípravy i realizace dotičního titulu byla vedena konzultační podpora ze strany MV směrem k obcím.

Dotiční program PG 314100 byl schválen Ministerstvem financí dne 29. září 2017. Spuštěn a vyhlášen byl ve formě Výzvy dne 18. října 2017. Výběrová komise posoudila všechny došlé žádosti a navrhla k podpoře všech sedm dílčích projektů všech tří obcí v celkovém objemu 38,4 mil. Kč. Po schválení ministrem vnitra byly zaslány do všech tří obcí informační dopisy včetně stanovení dalšího postupu. Tím začal investiční proces a vlastní realizace projektů. Dokončení jednotlivých projektů je plánováno v letech 2018 až 2019. Po celou dobu realizace úkolu je vedena konzultační podpora pracovníky MV pro všechny tři dotčené obce.

Dotace jsou určeny na projekty programového financování (investiční projekty) v rozsahu:

- Kamerové systémy (včetně mobilních a rozšíření stávajících).
- Osvětlení rizikových míst.

Podpořené projekty obcí:

- Obec **Kvasiny**:
 - „Kvasiny - kamerový systém“ 2.900.000,- Kč (2018), 1.600.000,- Kč (2019).
 - „Kvasiny - veřejné osvětlení rekonstrukce“ – 9.200.000,- Kč (2018), 4.300.000,- Kč (2019).

- Obec **Rychnov nad Kněžnou**:
 - „Rychnov nad Kněžnou - Vybudování nového kamerového systému Rychnov nad Kněžnou“ 2.700.000,- Kč (2018).
 - „Rychnov nad Kněžnou - Vybudování veřejného osvětlení podél cyklostezky Rychnov n. Kn. – Lipovka“ 5.100.000,- Kč (2018).
- Obec **Solnice**:
 - „Solnice - Kamerový systém“ 4.230.000,- Kč (2019).
 - „Solnice - Osvětlení cyklostezky Ještěnice - Solnice – Lipovka“ 1.314.000,- Kč (2019).
 - „Solnice - Rekonstrukce veřejného osvětlení“ 5.256.000,- Kč (2018), 1.800.000,- Kč (2019).

Na konci roku 2018 byly ve všech třech obcích realizovány postupné kroky k plnění investičních záměrů. **Oba projekty Rychnova nad Kněžnou byly prakticky zrealizovány. Solnice bude realizovat všechny tři projekty až v průběhu roku 2019, investiční proces je zahájen.** Obec **Kvasiny** obec stále **zvažuje**, zda odstoupí z realizace projektu ke kamerovému systému, kde se ukázalo, že původní alokace dotace ve výši 4.500.000,- Kč je absolutně poddimenzována. Současný odhad z pohledu obce se pohybuje kolem 15.000.000,- Kč. Oba dva dílčí projekty jsou na sebe závislé (např. výkopové práce, apod.), a proto nebyly zahájeny ani vstupní kroky u druhého dílčího projektu k veřejnému osvětlení.

6.1.2. Oblast výzkumu

Ministerstvo vnitra je gestorem **národního bezpečnostního výzkumu, vývoje a inovací** (dále jen „bezpečnostní výzkum“). Plní všechny úkoly poskytovatele státní podpory ve výzkumu vývoji na základě zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu a vývoje), ve znění pozdějších předpisů.

MV poskytuje na podporu bezpečnostního výzkumu ročně **cca 600 mil. Kč**. Dominantní část veřejné podpory bezpečnostního výzkumu je poskytována formou účelové podpory, menší část potom formou institucionální podpory poskytované výzkumným organizacím zaměřeným na bezpečnostní výzkum. Prioritní oblasti bezpečnostního výzkumu specifikuje nově schválená Meziresortní koncepce podpory bezpečnostního výzkumu České republiky 2017 – 2023 s výhledem do roku 2030.

V současné době jsou realizované tyto **Programy na podporu bezpečnostního výzkumu**:

- „Program bezpečnostního výzkumu České republiky v letech 2015-2022“ (UV č. 593/2013, veřejná soutěž - VI).
- „Program bezpečnostního výzkumu pro potřeby státu 2016-2021 (UV č. 200/2014, veřejná zakázka - VH).

V rámci výše uvedených programů je realizována řada projektů, které se dotýkají problematiky extremismu, terorismu či ochrany měkkých cílů.

6.1.3. Oblast vzdělávání

Střední a vyšší odborné vzdělávání

Vyšší policejní škola a Střední policejní škola MV v Holešově realizuje **střední vzdělávání s maturitní zkouškou** – obor vzdělání 68-42M/01 Bezpečnostně právní činnost, který se v řadě předmětů dotýká problematiky extremismu. Vyšší policejní škola a Střední policejní škola MV v Praze realizuje šestihodinový blok výuky k problematice extremismu a terorismu v rámci 2. ročníku, předmětu občanská nauka.

Vyšší policejní škola a Střední policejní škola MV v Holešově organizuje akreditovaný vzdělávací program v oboru vzdělání 68-42-N/04 Bezpečnostně právní činnost. V rámci **vyššího odborného vzdělávání** je problematika extremismu a souvisejících jevů vyučována průřezově a je součástí jednotlivých modulů, jejichž výuku zabezpečují především předmětové oddělení práva a kriminalistiky, předmětové oddělení vnější služby a společenskovedních předmětů.

Vyšší policejní škola a Střední policejní škola MV v Praze zastřešuje akreditované vzdělávací programy 68-42-N/03 Přípravné trestní řízení, 68-42-N/04 Bezpečnostně právní činnost a 68-42-N/05 Dopravně bezpečnostní činnost v oboru vzdělání Bezpečnostně právní činnost, které reflektují problematiku extremismu.

Základní odborná příprava

V rámci Základní odborné přípravy je problematika extremismu vyučována především ve vzdělávacím modulu Základy práva v souvislosti s rozborů skutkových podstat nejčastěji páchaných trestných činů na úseku extremismu, Oprávnění policisty, Formy činnosti výkonného organizačního článku Policie ČR (téma taktický postup při úkonech a zákrocích), Informační systémy Policie ČR, komunikační systémy. K integraci poznatků dochází především ve II. školní části v modulu Extremismus. Výuka je zaměřena na rozpoznání znaků a hesel extremismu, zjištění diskriminačního jednání a provádění úkonů v souvislosti s odhalením a zadokumentováním informací v souvislosti s extremismem. Problematika extremismu je v jednotlivých modulech vyučována v teoretické úrovni jako součást dalších problematik, ale odraz nachází i v úrovni praktické v rámci modelových situací, v neposlední řadě je součástí praktické části závěrečné zkoušky. Cílem vzdělávacího programu je získání konkrétních kompetencí policistů v oblasti extremismu a extremistické scény. V roce 2018 jím prošlo 1.371 absolventů.

Základní odbornou přípravou příslušníků PČR – společné minimum prošlo 25 absolventů. V předmětu „Právo“ je nosným tématem právní kvalifikace praktických příkladů trestných činů vztahujících se k oblastem komerčního sexuálního zneužívání dětí a mládeže, obchodu s lidmi, drogové kriminality, ochrany duševního vlastnictví, extremismu atd.

Další kvalifikační kurzy

Problematicke extremismu se věnuje i **Kvalifikační kurz pro příslušníky PČR zařazené v SKPV s profesní specializací „vyšetřování“** (91 absolventů v roce 2018) a **Kvalifikační kurz pro příslušníky PČR zařazené v SKPV s profesní specializací „odhalování“** (134 absolventů v roce 2018).

Specializační kurzy

Problematika extremismu je zmíněna i v rámci **Specializačního kurzu pro příslušníky PČR zařazené u služby cizinecké policie "Vyhodnocování dokladů"**, kterým v roce 2018 prošlo 17 absolventů.

Kurzy další odborné přípravy

Kurzem „Policista v multikulturním prostředí“ pro policisty zařazené ve skupinách pro práci s národnostními menšinami z jednotlivých krajských ředitelství PČR prošlo v roce 2018 celkem 60 studujících.

Kurz „Metody řešení konfliktů pomocí analýzy transakcí“ pro policisty zařazené ve výkonu služby absolvovalo v roce 2018 celkem osm příslušníků.

Problematicke extremismu a terorismu se věnují i **kurzy celoživotního vzdělávání**.

V roce 2018 proběhlo několik tematicky zaměřených konferencí a instrukčně metodických zaměstnání. Vyšší policejní škola a Střední policejní škola MV v Holešově organizovala několik preventivních akcí (interaktivní besedy, peer program v oblasti rasismu, xenofobie a extremismu, adaptační kurz, ad.). Pod záštitou CEPOL, MEPA či Marshallova centra se uskutečnilo několik vzdělávacích aktivit věnovaných extremismu a radikalizaci s účastí českých expertů.

Vyšší policejní škola a Střední policejní škola MV v Holešově realizovala tyto projekty:

- Příprava a výběr žáků z národnostních menšin ke vzdělávání ve Vyšší policejní škole a Střední policejní škole Ministerstva vnitra v Holešově.
- Vzdělávání žáků národnostních menšin ve Vyšší policejní škole a Střední policejní škole Ministerstva vnitra v Holešově.

Vyšší policejní škola a Střední policejní škola MV v Holešově v roce 2018 po osmi letech ukončila jejich realizaci. Na základě rozhodnutí ředitele školy byl zpracován nový projekt **„Integrace cizinců v rámci středního odborného vzdělávání v oboru Bezpečnostně právní činnost ve VPŠ a SPŠ MV v Holešově“**. Projekt vychází z Vládního usnesení ČR č. 621/2015 ke Strategii migrační politiky ČR a o Komunikační strategii ČR k migraci. Realizace projektu je stanovena na období září 2018 – srpen 2022.

Ve školním roce 2018/2019 byli na základě přijímacího řízení přijati dva žáci z národnostních menšin.

Ve školním roce 2018/2019 se ve škole vzdělává 24 žáků z 10 národnostních menšin.

6.1.4. Oblast integrace cizinců

Koncepce integrace cizinců

V roce 2018 vyplývala realizace integračních opatření z aktualizované **Koncepce integrace cizinců - Ve vzájemném respektu** (dále jen „KIC“) a **Postupu při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců v roce 2018** (u.v. č. 10/2018). Úkoly v Postupu byly aktualizovány v reakci na změny v migračním vývoji v Evropě i na situaci v oblasti soužití majoritní společnosti s cizinci v České republice. Lze konstatovat, že politika integrace cizinců České republiky zaznamenává řadu úspěchů. Integrační opatření přispěla ke zlepšení postavení cizinců i vzájemných vztahů mezi cizinci a majoritní společností.

Integrace na regionální a lokální úrovni

Na regionální a lokální úrovni zajišťují realizaci integračních opatření, monitoring situace a postavení cizinců **Centra na podporu integrace cizinců**, která v roce 2018 působila ve 13 krajích ČR. Koncem roku 2018 bylo Centrum na podporu integrace cizinců zřízeno i ve Středočeském kraji, čímž bylo dosaženo vytvoření sítě ve všech krajích.

Ministerstvo vnitra dále podporovalo finančně i metodicky územní samosprávy v realizaci projektů na podporu integrace cizinců na lokální úrovni. Cílem těchto projektů je **snížit napětí ve společnosti, působit proti stereotypům xenofobie, snížit riziko vzniku extremistických aktivit**, rozptýlit obavy a pocit ohrožení z cizinců. Projekty zároveň zvyšují povědomí cizinců o jejich právech a povinnostech, usilují o **zamezení jejich manipulovatelnosti, zneužívání a závislosti** na zprostředkovatelích.

V roce 2018 byly projekty na podporu integrace cizinců realizovány v **15 obcích/městských částech – kromě Prahy jsou zapojena i další města s významným přílivem zahraničních pracovníků (Plzeň, Pardubice, Brno, Havlíčkův Brod)**.

Projekty Center stejně jako projekty obcí jsou realizovány za přímé **spolupráce s nestátními neziskovými organizacemi (NNO)**, organizacemi cizinců a dalšími subjekty.

Monitoring soužití

Ministerstvo vnitra provádělo v průběhu roku 2018 systematický monitoring a vyhodnocování situace a postavení cizinců v ČR i vzájemných vztahů mezi cizinci a majoritou především na základě **podkladů Center na podporu integrace cizinců a analýzy zpráv projektů obcí i NNO, dotovaných MV**. Průběžný monitoring situace může sloužit jako **systém včasného varování a podnět k rychlé reakci či řešení** identifikovaného problému v přímé spolupráci s územními samosprávami, případně i s Úřady práce, zaměstnavateli a NNO.

V některých **lokality s vyšší koncentrací cizinců bylo zaznamenáno určité napětí, případně i mírné negativní postoje širší skupiny obyvatelstva vůči specifickým skupinám cizinců**. V místech usídlení většího počtu zahraniční pracovní síly bylo zdrojem napětí nejčastěji znejistění místních obyvatel a praktické problémy každodenního soužití.

Posílení informovanosti

Aktualizovaná KIC klade velký důraz na zajištění informovanosti jak cizinců, tak majority. U cizinců se jedná o prevenci jejich zneužívání, manipulovatelnosti, závislosti na zprostředkovatelích, případně ztráty legálního pobytu. Na straně majority je objektivní informování prevencí xenofobie, rasismu či projevů extremismu.

MV nadále rozvíjí třístupňový systém informování cizinců (v předmigračním období v zemích původu, po příjezdu do ČR a u cizinců s dlouhodobým a trvalým pobytem). V roce 2018 se uskutečnilo přes 100 jednodenních adaptačně-integračních kurzů pro nově příchozí cizince v osmi jazykových verzích. Podporovány byly i kurzy socio-kulturní orientace a kurzy českého jazyka – znalost jazyka země pobytu snižuje, ať již objektivně či subjektivně, míru diskriminace cizinců.

Dále MV podporovalo např. projekty NNO na **asistenční služby** cizincům na pobytových pracovištích ve spolupráci s interkulturními mediátory a komunitními tlumočnickými z řad cizinců. Oficiálními zdroji informací jsou webové portály www.cizinci.cz, www.portal.mpsv.cz a www.mvcr.cz/cizinci.

Zvýšení informovanosti majority zajišťovalo MV prostřednictvím aktivit zaměřených na zmírnění xenofobních postojů vůči cizincům a k vzájemnému poznávání cizinců i majority. MV systematicky podporovalo zvyšování odborných a interkulturních kompetencí nejen svých pracovníků, ale i pracovníků Center, NNO, územních samospráv, úřadů i kulturních institucí.

Připravovaná opatření

Ministerstvo vnitra bude i nadále podporovat systém **komunikace se širokou veřejností o problematice migrace a integrace**.

Integrační politika směřuje k **rozvoji systému integrované péče o cizince** a vytváření předpokladů pro vzájemné poznávání a rozvoj nekonfliktních vztahů mezi komunitami. MV bude pokračovat v podpoře integračních aktivit **sítě regionálních Center** na podporu integrace cizinců, **obcí i NNO** a v systematickém zvyšování odborných a interkulturních kompetencí relevantních pracovníků.

Integrační aktivity zaměří MV zejména na **mládež – cizince druhé generace**, s důrazem na **spolupráci s vietnamskou komunitou**. Podporováno bude **šíření informací také prostřednictvím sociálních sítí**, internetu a mobilních aplikací.

K prevenci napětí a extremistických projevů v obcích bude MV nadále dotovat **integrační projekty obcí i NNO** a iniciovat realizaci projektů zejména v místech přílivu zahraničních pracovníků. Účast cizinců v adaptačně-integračních kurzech a navazující poradenství bude koordinováno se zaměstnavateli, vysokými školami a Centry. MV podpoří konání celostátní konference měst na téma podpory integrace cizinců. Pro aktualizaci integrační politiky budou i nadále využívány výstupy výzkumů a monitorovacích zpráv.

Integrace držitelů mezinárodní ochrany

V návaznosti na usnesení vlády č. 954/2015, resp. jeho novelizaci č. 36/2017, pokračovala realizace státního integračního programu pro osoby s udělenou mezinárodní ochranou. Cílem programu je zejména usnadnit proces integrace oprávněných osob v ČR především v oblasti výuky českého jazyka, vstupu na trh práce, v oblasti bydlení, vzdělávání dětí a rekvalifikací. V rámci programu bylo zpracováno celkem 72 nových individuálních integračních plánů pro celkem 95 držitelů mezinárodní ochrany. Vzhledem k tomu, že doba realizace individuálního integračního plánu je maximálně 12 měsíců, bylo v roce 2018 úspěšně ukončeno 97 individuálních integračních plánů zahájených v roce 2017 a zároveň 78 integračních plánů zahájených v roce 2016, u nichž byla doba realizace prodloužena nad rámec 12 měsíců z důvodu přerušení poskytování integračních služeb na přelomu roku 2016 a 2017.

6.1.5. Oblast mezinárodní spolupráce

Boj proti extremismu na úrovni Evropské unie

V průběhu roku 2018 docházelo na území EU k dalším teroristickým útokům, nicméně jejich počet i počet obětí byl nižší než v předchozích letech. Tento vývoj je nutné udržet, a proto boj proti terorismu byl i nadále jedním z hlavních témat, která se v rámci Evropské unie během roku 2018 řešila.

Aktivity boje proti terorismu se zaměřovaly také na **prevenci radikalizace**. V průběhu roku pokračovala činnost **Expertní skupiny na vysoké úrovni pro boj proti radikalizaci**, jejímž úkolem je vytvářet politiku EU v této oblasti a zvýšit její dopad. Dne 5. prosince se v Bruselu uskutečnila již **čtvrtá konference Internetového fóra**, na níž se sešly Evropská komise, členské státy, EUROPOL a hlavní internetové společnosti. Hlavním tématem konference bylo odstraňování teroristického obsahu na internetu. Od září 2018 projednávají orgány Rady návrh **nařízení o prevenci šíření teroristického obsahu online**, jehož cílem je zamezit šíření teroristického obsahu na internetu. Přestože návrh obsahuje řadu diskutabilních opatření, byl projednáván velmi rychle a již 6. prosince byl na jednání Rady přijat obecný přístup s cílem dokončit schvalování tohoto návrhu do jara 2019.

Důležitým prvkem boje proti terorismu je **předávání údajů o jmenné evidenci cestujících v letecké dopravě (PNR – Passenger Name Records)**, vznik systému EU PNR se přitom diskutoval již od roku 2007. **Směrnice o používání jmenné evidence cestujících pro prevenci, odhalování, vyšetřování a stíhání teroristických trestných činů a závažné trestné činnosti** zavádí sběr údajů PNR od cestujících, letečtí dopravci jsou povinni předávat kompetentním orgánům údaje, které získali v rámci rezervace, koupě letenky a odbavení cestujících. Termín pro implementaci této směrnice byl stanoven na 25. května 2018, bohužel některým státům, včetně České republiky, se nepodařilo tento ambiciózní termín zcela dodržet. Následně během roku 2018 příslušné orgány České republiky intenzivně pracovaly na splnění úplné implementace směrnice, a to v oblasti nové legislativy (novela zákona o Policii ČR a novela zákona o civilním letectví), zřízení Národní jednotky využívající jmennou evidenci cestujících a vytvoření technického zázemí. Příslušná legislativa byla koncem roku 2018 schválena Poslaneckou sněmovnou PČR a byla postoupena ke schválení Senátu PČR. Dokončení implementace směrnice se tak očekává v prvních měsících roku 2019.

6.2. Ministerstvo práce a sociálních věcí

Cíle vycházející ze **Strategie sociálního začleňování 2014–2020** se týkají zejména opatření podporujících:

- Přístup k zaměstnání a jeho udržení – zejména pro osoby znevýhodněné (např. osoby sociálně vyloučené nebo sociálním vyloučením ohrožené, osoby se zdravotním postižením, dlouhodobě nezaměstnané a osoby s nízkým vzděláním).
- Aktivní přístup lokálních aktérů k prevenci a řešení problematiky sociálního vyloučení (například potřeba zajištění odpovídající podpory regionům k vytváření sociálně začleňujících politik po stránce metodické, personální a finanční; podpora regionů s vyšším výskytem sociálně vyloučených lokalit).
- Sociální práci - s cílem snížit napětí a výskyt problémů spojených se sociálním vyloučením a snížení kriminality.
- Preventivní sociální služby a terénní sociální služby v oblastech sociálního vyloučení;
- Využití moderních přístupů k tvorbě politik a posilování informovanosti o problematice sociálního vyloučení.
- Zvýšení dostupnosti bydlení pro osoby ohrožené vyloučením z bydlení nebo po jeho ztrátě.
- Zlepšení přístupu osob sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených ke zdravotní péči.
- Zvýšení vzdělání (finanční a digitální gramotnosti, snížení extremistických názorů a nálad ve společnosti).

V roce 2018 byly z hlediska boje proti extremismu realizovány, ač v nepřímém vztahu, tyto významné kroky:

- Ve spolupráci s Fondem dalšího vzdělávání vznikala v roce 2018 „**Metodika identifikace osob ohrožených digitálním vyloučením a digitálně negramotných**“. Metodika je určena zejména pro Úřad práce ČR, sociální služby nebo neziskové organizace pracující s osobami ohroženými sociálním vyloučením. Zabývá se rozpoznáním zmíněných osob, ale též otázkou propagandy, hoaxů a nebezpečím internetu.
- Realizace projektu Ministerstva práce a sociálních věcí „**Sociální bydlení – metodická a informační podpora v oblasti sociálních agend**“ (zkrácený název „Podpora sociálního bydlení“). Registrační číslo daného projektu je CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_017/0003539 a je podporován jak ze státního rozpočtu, tak i z Evropského sociálního fondu (ESF). Realizace probíhá v rámci Operačního programu Zaměstnanost od 1. ledna 2016 do 31. prosince 2020 pod vedením Ministerstva práce a sociálních věcí, které na daném projektu spolupracuje s šestnácti obcemi z celé České republiky. Od října 2017 mají obce a neziskové organizace možnost se obracet na Kontaktní centrum sociálního bydlení se svými dotazy a žádostmi týkajícími se podpory při realizaci sociálního bydlení; zároveň zde však mohou získat informace i lidé v bytové nouzi.
- **Vytváření spolupráce státní správy, samosprávy i neziskových subjektů na zlepšení situace v oblasti sociálního začleňování**
Při Komisi pro sociální začleňování existují poradní skupiny složené z vědeckých odborníků, expertů z praxe, zástupců neziskového sektoru a ministerstev, které se

zabývají problematikou bezdomovectví, dluhovou problematikou, problematikou bydlení a sociálního začleňování. Tyto skupiny se scházejí za účelem identifikace jednotlivých problémů, vytyčením možných řešení a následné nápravě prostřednictvím legislativních i nelegislativních materiálů nebo úkonů, které by přispěly ke zlepšení situace v dané oblasti. V roce 2018 se opětovně setkaly Meziřezortní pracovní skupina k posilování finanční gramotnosti a prevence předlužení, Meziřezortní pracovní skupina ke Koncepci prevence a řešení bezdomovectví, Meziřezortní pracovní skupina k zaměstnávání osob po výkonu trestu a lidí se záznamem v rejstříku trestů. Komise pro sociální začleňování (dále jen „Komise“) se v roce 2018 setkala dvakrát. První setkání bylo zaměřeno na projednání Zprávy o plnění Strategie sociálního začleňování za rok 2017. Na druhém setkání Komise se jednalo o nově plánované Strategii sociálního začleňování pro období 2021–2030.

- **Workshopy projektu Podpora sociálního bydlení**

Součástí aktivit projektu Podpora sociálního bydlení je i série workshopů konajících se v jednotlivých krajích. Tématem workshopů jsou konkrétní problémy a novinky v oblasti sociálního bydlení. K naplánovaným tématům pro rok 2018 patřilo například téma rezidenční segregace, spolupráce s lidmi s duševním onemocněním, pravidla přidělování bytů nebo zahraniční zkušenosti. Zároveň se uskutečnily tři zahraniční cesty (Rakousko, Švédsko, Irsko), které účastníkům poskytly vhled do mezinárodní praxe. Dne 6. listopadu proběhla mezinárodní konference k zahraniční praxi i s hosty z dalších evropských států, kteří informovali o zkušenosti s realizací sociálního bydlení ve své zemi.

Oblast sociální práce

Jedním z významných nástrojů prevence sociálně patologických jevů a sociálního začleňování je výkon činností sociální práce. S ohledem na specifický cíl „Prevence sociálně patologických jevů, zejména v sociálně vyloučených lokalitách“ je pro účely prevence primární výkon činností sociální práce realizovaný obecními úřady, a to pověřených obecních úřadů a úřadů obcí s rozšířenou působností. Ministerstvo práce a sociálních věcí činnost sociálních pracovníků zařazených v těchto uvedených obecních úřadech podporuje metodicky a prostřednictvím formou účelové dotace určené krajským a obecním úřadům (mimo činností sociálně právní ochrany dětí). Tato účelová dotace byla zavedena novelou zákona o sociálních službách č. 254/2014 Sb. s účinností od 1. ledna 2015. Cílem dotace je zajištění garance dostupnosti a kvality výkonu sociální práce v přenesené působnosti. Pro dotaci bylo v roce 2018 alokováno 400 mil Kč. Jedním z kritérií při rozdělování alokovaných finančních prostředků je existence sociálně vyloučené lokality ve správním obvodu obce.

Ministerstvo práce a sociálních věcí dále metodicky vede krajské úřady v oblasti výkonu činností sociální práce v přenesené působnosti, jejichž úkolem je toto vedení dále předávat do území. Při této činnosti je výchozím dokumentem „Doporučený postup č. 1/2018 k realizaci činností sociální práce na pověřených obecních úřadech, obecních úřadech obcí s rozšířenou působností a krajských úřadech“. Metodická podpora dále spočívá v pravidelné organizaci metodických dnů pro metodiky sociální práce a sociální prevence krajských úřadů.

Kvalita výkonu a personální dostupnost výkonu sociální práce pověřených obecních úřadů a úřadů obcí s rozšířenou působností je ze strany Ministerstva práce a sociálních věcí dále významně podpořena prostřednictvím aktivit projektu „Systémová podpora sociální práce v obcích“. Primárními cíli tohoto projektu jsou zvyšování odborných kompetencí sociálních pracovníků uvedených obecních úřadů, pilotní ověření typových pozic sociálních pracovníků obecních úřadů a zvýšení personálního zajištění výkonu sociální práce obecních

úřadů, když prostřednictvím projektu patnáct spolupracujících obcí získalo finanční prostředky na přijetí dvou až čtyřech sociálních pracovníků (dle velikosti obce) pro období 2017 – 2018.

Vzhledem k tomu, že jednou z nejúčinnějších činností prevence obecně, tedy nejenom prevence extremismu, je vzdělávání, lze do plnění opatření zahrnout také činnost akreditace vzdělávacích programů pro sociální pracovníky, pracovníky v sociálních službách, vedoucích pracovníků a osoby, které poskytují pomoc příjemci příspěvku.

Ministerstvo práce a sociálních věcí dále spolupracuje a podílí se na plnění opatření např. Koncepce vězeňství do roku 2025, Koncepce rozvoje probace a mediace do roku 2025 a dalších.

6.3. Ministerstvo kultury

6.3.1. Oblast církví a náboženských společností

Dotáční programy vyhlašované Ministerstvem kultury v oblasti církví a náboženských společností nejsou primárně zaměřeny na boj proti extremismu či xenofobii, mají však za cíl zvyšovat informovanost veřejnosti o náboženské oblasti včetně náboženství jiných národů a etnických skupin, napomáhají tak odbourávat předsudky a tím mohou ve svých důsledcích přispívat k potírání negativních společenských jevů, jako jsou projevy rasismu a xenofobie.

V roce 2018 bylo Ministerstvem kultury podpořeno několik projektů seznamujících veřejnost s židovským náboženstvím, kulturou a tradicemi.

Projekty podpořené Ministerstvem kultury v oblasti církví a náboženských společností v roce 2018, které prezentovaly židovskou kulturu, tradice či náboženství, nebo připomínaly tragické momenty z židovských dějin (holocaust):

- **Koncert a setkání ke Dni památky obětí holocaustu** – Federace židovských obcí v České republice, dotace 65 tis. Kč. Tradiční slavnostní setkání v Senátu PČR.
- **2 projekty** realizované Židovskou obcí v Praze: Cyklus varhanních koncertů v Jeruzalémské synagoze (6. ročník) a Výstava fotografií Karla Cudlína v Jeruzalémské synagoze „Stigmatizovaná místa“. Dotace celkem 100.000,- Kč.
- **Kulturou proti antisemitismu** – Mezinárodní křesťanské velvyslanectví Jeruzalém, z. s., dotace 30.000,- Kč. Pochod městem a veřejné shromáždění proti antisemitismu a na podporu přátelství mezi různými náboženskými a etnickými skupinami.
- **Mezináboženský festival Stánek míru** – Společnost křesťanů a Židů, dotace 20.000,- Kč. Hudebně-kulturní festival vycházející z myšlenky společného slavení židovského svátku stánků – Sukot, vznikl původně jako reakce na pochody nenávisti vůči Romům.
- **Návrat liturgické hudby do synagog: Hlasy kantorské tradice** – CCJW – Společnost židovských žen ČR, dotace 30.000,- Kč. Představení synagogálního chazanského umění širší veřejnosti formou koncertů.

Celkem bylo v roce 2018 odborem církví podpořeno 6 projektů s židovskou tematikou, na které byla poskytnuta dotace v celkové výši 245.000,- Kč.

6.3.2. Oblast médií a audiovize

Díky programu podpora rozšiřování a přijímání informací v jazycích národnostních menšin je podporováno vydávání periodického tisku a provozování rozhlasového a televizního vysílání v jazyce národnostních menšin, popř. šířícího informace o těchto menšinách. Média napomáhají šíření informací a posilují etnické vědomí příslušníků národnostních menšin na území České republiky. V roce 2018 bylo mezi jednotlivé projekty rozděleno 20.850.000,- Kč.

6.3.3. Oblast regionální a národnostní kultury

V programu na podporu kulturních aktivit příslušníků národnostních menšin žijících v České republice v roce 2018 byly podpořeny projekty českých občanů národnostní menšiny bulharské, chorvatské, maďarské, německé, polské, romské, rusínské, ruské, řecké, slovenské, srbské, ukrajinské, vietnamské a též jeden projekt židovské kultury. Dotace byly poskytnuty i na kulturní multietnické akce, které přispívají k vzájemnému poznávání různých národnostních kultur. Tím se snaží předcházet xenofobním jevům. Běloruská národnostní menšina žádný projekt, stejně jako v letech 2015–2017, nepředložila. V roce 2018 bylo v tomto programu podpořeno 61 projektů, na které byla poskytnuta dotace v celkové výši 10.507.006,- Kč.

Ministerstvo kultury každoročně vyhlašuje **dotační program zaměřený na podporu integrace příslušníků romské menšiny**. Projekty podporované v rámci tohoto programu mohou být zaměřeny na umělecké, kulturně vzdělávací a výchovné aktivity, odborné studie rozšiřující poznání a bádání o romské kultuře, tradicích a historii, dokumentační a ediční činnost a kulturní akce, směřující k potírání negativních projevů extremismu, rasové a národnostní nesnášenlivosti a xenofobie. V roce 2018 bylo v tomto dotačním programu podpořeno 30 projektů, celková částka poskytnutých dotací činila 2.054.600,- Kč.

6.3.4. Oblast umění, literatury a knihoven

Ministerstvo kultury vyhlašuje každoročně **dotační řízení Knihovna 21. století**, určené knihovnám zapsaným v evidenci Ministerstva kultury dle zákona č. 257/2001 Sb. (knihovní zákon). Jedním z dotačních okruhů je podpora práce s národnostními menšinami a integrace cizinců, kam lze volně boj proti extremismu, resp. jeho prevenci, zahrnout. Finanční prostředky jsou žadatelům (tzn. knihovnám evidovaným dle výše zmíněného zákona) poskytovány na realizaci besed a výstav s cílem poznávání jiných kultur a na nákup knihovního fondu pro národnostní menšiny. Dotace jsou poskytovány v návaznosti na nařízení vlády č. 288/2002 Sb., kterým se stanoví pravidla poskytování dotací na podporu knihoven.

V roce 2018 bylo poskytnuto celkem 134.000,- Kč na šest projektů zaměřených na seznámení s jinými kulturami a nákup knihovního fondu pro národnostní menšiny a další prostředky byly vynaloženy na projekty na podporu čtení a čtenářství, které mají přispívat ke kultivaci osobnosti.

Za oblast umění jsou Ministerstvem kultury poskytovány dotace na podporu různých kulturních projektů v oblasti profesionálního umění. Namátkou lze uvést následující projekty podpořené v roce 2018:

Oblast	Název projektu	Předkladatel	Dotace (v tis. Kč)	Termín konání projektu	Místo konání projektu	Komentář
Hudba	Mezinárodní festival pravoslavné hudby Archaion Kallos	Spolek Philokallia	75	říjen	Praha	Posluchači z řad příslušníků pravoslavných církví se „prolínají“ s českým i zahraničním obecnstvem.
	Jazz Meets World	P&J Music, s. r. o.	1.000	celoročně	Praha	Festival představuje především zahraniční soubory z oblasti jazzové a etnické hudby, různou škálu jazzu, world music, etnické hudby a různých crossoverů.
	Struny podzimu	Struny podzimu, s. r. o.	4.000	říjen – listopad	Praha	Na festivalu vystoupili Lizz Wright a Open Mike Eagle, umělci černé pleti, internacionalizující posluchačské portfolio.
Výtvarné umění	Kontinuální činnost Centra současného umění DOX na rok 2018	DOX Prague, a. s.	800	celoročně	Praha	V rámci celoroční činnosti byl podpořen například projekt I WELCOME nabízející pohled předních spisovatelů a umělců z 12 zemí na aktuální světovou uprchlickou krizi.
Divadlo	#nejsemrasista_a le	Divadelní společnost Petra Bezruče, s. r. o.	185	celoročně	Ostrava	Představení se zaměřuje především na prostředí internetových diskusí, v němž pod pláštěm anonymity a hrdosti na vlastní názor bují sdílená nenávisť a strach.

6.3.5. Oblast ochrany movitého kulturního dědictví, muzeí a galerií

Programově se problematikou extremismu speciálně zabývají především **Památník Terežín, Památník Lidice** (od roku 2009 spravují i Památník v Letech a Pietní místo Ležáky) a **Moravská galerie v Brně**. Tyto organizace se věnují výchově a vzdělávání směřujícímu k etnické a náboženské toleranci s cílem eliminovat řadu negativních společenských jevů (rasismus, xenofobie), které souvisejí s extremismem. Okrajově se problematikou zabývá též

Slezské zemské muzeum, Národní muzeum a Národní galerie v Praze. V následující části je uvedena konkrétní náplň činnosti těchto institucí v souvislosti s extremismem.

Památník Terezín

Na nebezpečí spojené s extremismem upozorňuje památník nejen prostřednictvím muzejních expozic či správou a zpřístupňováním autentických míst utrpení obětí nacismu, ale od roku 1993 též specializovanou vzdělávací činností. Na poli těchto aktivit realizuje celou řadu projektů a programů: jednodenní i vícedenní semináře pro žáky, literární a výtvarnou soutěž pro mládež (témata jsou volena v úzkém vztahu k nebezpečí nacistické ideologie i současným problémům), pedagogické semináře pro učitele z České republiky i ze zahraničí, projekty s výstupy na internetu (Školákem v protektorátu, Za pomníčky), či badatelské projekty určené žákům českých škol (Školákem ve válečných letech).

V roce 2018 bylo pro české školy uspořádáno **117 jednodenních a 45 vícedenních seminářů** spojených s prohlídkami expozic, přednáškami, besedami s pamětníky, workshopy, filmovými projekcemi a samostatnými tvůrčími aktivitami. Celkem se těchto seminářů zúčastnilo 6.343 žáků a studentů českých škol. Nabídky vzdělávacího oddělení ovšem využívají i školní skupiny ze zahraničí, kterých do Terezína přijelo celkem 29 na vícedenní a 25 na jednodenní semináře (jednalo se o 1.419 osob). Jejich program zajišťovali pod vedením odpovědných pracovníků vzdělávacího oddělení dobrovolníci z Německa a Rakouska, vysílaní organizacemi Aktion Sühnezeichen Friedensdienste a Gedenkdienst, kteří v památníku působí vždy po dobu jednoho roku.

Vzdělávací činnost se ovšem v uplynulém roce, stejně jako v letech minulých, nezaměřovala pouze na práci s mládeží, ale též na oblast dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v úzké spolupráci s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR prostřednictvím již několik let zaběhlé struktury **čtyř až pěti na sebe navazujících seminářů, které se konají v České republice i v zahraničí** (Polsko, SRN, Izrael). V rámci realizace tohoto projektu památník spolupracuje s celou řadou domácích i zahraničních institucí (Židovské muzeum v Praze, Muzeum romské kultury v Brně, Státní muzeum Auschwitz-Birkenau v Osvětimi, Památník Jad Vašem v Izraeli, Dům Anny Frankové v Amsterdamu, Dům konference ve Wannsee v Berlíně, Muzeum holokaustu ve Washingtonu, Institut Nadace Šoa v Los Angeles, Památník Ravensbrück apod.). Ovšem vedle těchto typů školení pro české učitele jsou s různou pravidelností pořádány také vzdělávací akce určené pouze zahraničním pedagogům: semináře pro polské učitele (společně se Státním muzeem Auschwitz-Birkenau a polským Institutem národní paměti), pro pedagogy z Dánska a Velké Británie (ve spolupráci s Danish Institute for International Studies, britským Holocaust Educational Trust a izraelským Yad Vashem), pro francouzské (partnerem je Maison d'Ízieu), slovenské (společně s Dokumentačním střediskem holokaustu v Bratislavě) či německé (spolu s Tandemem Plzeň/Řezno či RAA Brandenburg) učitele.

Již od poloviny devadesátých let památník pořádá pro žáky základních a středních škol soutěže v umělecké tvořivosti se vztahem k problematice rasové a politické perzekuce v letech nacistické okupace. V roce 2018 se již jednalo o XXIV. ročník literární a XXII. ročník výtvarné soutěže, tentokrát pod názvem „**Domov**“. Z výběru výtvarných prací, které byly zaslány do uměleckých soutěží, jsou pak pořádány putovní výstavy.

Z hlediska dalších edukačních projektů lze zmínit **Za pomníčky, Školákem v Protektorátu a Školákem ve válečných letech.**

Cílem projektu „Za pomníčky“ je dokumentace současného stavu míst bývalých nacistických táborů a masových hrobů na území dnešní České republiky a zmapování skutečnosti, zda jsou na těchto místech instalovány pomníčky/pamětní desky, které připomínají jejich existenci. Zjištěné informace jsou zveřejňovány na zvláštní webové stránce. Projekt si klade za cíl rozšiřovat povědomí a vědomí společnosti (hlavně mládeže) o těchto tragických místech a dějích, které se na nich odehrávaly. Zjištěné skutečnosti by také měly sloužit odborné veřejnosti zabývající se sledovaným tématem, vzpomínkovou kulturou a místy historické paměti.

Stěžejní ideou projektu Školákem v Protektorátu je snaha přiblížit nejmladším generacím realitu nacistického totalitního režimu na příkladu, který je jim nejbližší – na školním prostředí. Záměrem projektu je ukázat dnešní školní mládeži, jakým způsobem byli nacistickým režimem postihováni stejně staří žáci a studenti v období existence Protektorátu Čechy a Morava a jak by mohli být postiženi také oni samotní, kdyby žili v tomto totalitním režimu. Kromě pokusu o představení obecné situace v protektorátním školství pracuje projekt také s konkrétními projevy krajní represe vůči české školní mládeži, v níž nemalou roli sehrála i věznice gestapa v terezínské Malé pevnosti. Hlavním výstupem z projektu je internetová stránka určená učitelům, školní mládeži i širší veřejnosti.

Nadstavbou Školáka v Protektorátu je pak projekt Školákem ve válečných letech, na kterém památník v roce 2018 spolupracoval s Národním pedagogickým muzeem a knihovnou J. A. Komenského, Institutem Terezínské iniciativy a Národním institutem pro další vzdělávání. Jednotlivci (žáci, studenti) a školní kolektivy všech typů škol nacházejících se na území České republiky mohou pod vedením odborníků z výše uvedených institucí badatelsky zpracovávat témata spojená se školním prostředím v českých zemích v letech 1938–1945.

Památník bude ve stejných intencích postupovat i v roce 2019. Vedle toho rozšiřuje svou vzdělávací nabídku ve vztahu k současným fenoménům, které jsou s hrozbou extremismu bezprostředně spojené (psychosociální příčiny inklinace k extremistickým názorům, mechanismy propagandy apod.).

Památník Lidice

Expozice a výstavy

- ...a nevinní byli vinní..., stálá expozice v Lidicích, představující historické souvislosti i samotný průběh lidické tragédie.
- Ležáky, osada, která nemlčela, stálá expozice v Ležákách.
- Expozice představující historické souvislosti i samotný průběh lidické a ležácké tragédie.
- Remember Lidice – umění druhé poloviny 20. a počátku 21. století, které reaguje na válečné a jiné tragické události.
- Stavíme nové Lidice – na pozadí příběhu budování nové obce jsou odkrývány i politické vlivy, které proces provázely.

Vzdělávací programy pro děti, mládež a pedagogy

- Co mi sochy vyprávěly (studium historie prostřednictvím výtvarného umění) – 361 žáků.
- Lidice - kronika jedné vesnice – 1.522 žáků.

- Lidice žijí v obrazech – 58 žáků.
- Den kdy se mi změnil život – 765 žáků.
- Příběh obce Lidice – 1.940 žáků.
- Besedy s přeživšími – 438 žáků.
- Pedagogie: Topografie teroru. Hierarchie zločinu – 32 účastníků.

Soutěže

Mezinárodní vědomostní soutěž Lidice pro 21. století – 1.894 soutěžících

Přednášky

- Silver A v paměti tří generací – 132 účastníků.
- Lidičtí muži v boji za svobodu – 320 účastníků.
- Lidice a doba prezidenta osvoboditele – 147 účastníků.

Výstavy

- Lidičtí muži v boji za svobodu.
- Lidice a doba prezidenta osvoboditele.
- Martin Zet: S Čechy jsem skončil.

V roce 2019 se připravuje

- Pokračování stálých expozic a doprovodných programů k min, včetně vědomostní soutěže Lidice pro 21. Století.
- Příprava a realizace doprovodných programů k výstavě Martin Zet: S Čechy jsem skončil (výstava byla zahájena v prosinci 2018, ukončena bude v dubnu 2019), připravované programy jsou – připomenutí Mezinárodního dne holokaustu; přepisování základních dokumentů jako Listina základních práv a svobod, Charta 77 ad.; beseda s Janem Sokolem a Václavem Bělohradským.
- Příprava výstavy Lidice a Ležáky v roce 1989 a doprovodného programu k této výstavě.

Národní muzeum

V rámci lektorovaných edukačních programu v **Česko-slovenské / Slovensko-české výstavě** (29. října – 21. prosince) bylo jedním z cílů edukace poukázat na témata československých dějin spojená s totalitními ideologiemi (fašismus, nacismus, komunismus). Žáci během těchto programů byli vedeni ke kritickému myšlení prostřednictvím analýzy textu, pochopení souvislostí mezi dějinnými událostmi, hodnocení nebezpečí totalitních ideologií v současnosti. Důraz byl kladen nejen na kognitivní (vzdělávací) cíle, ale také na afektivní (postojové). Edukační programy byly připraveny v souladu s Rámcovými vzdělávacími programy (Vzdělávací oblast Člověk a společnost) včetně průřezových témat Mediální výchova, Výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova.

Jako doprovodný program k Česko-slovenské / Slovensko-české výstavě probíhaly v průběhu celého roku 2018 besedy s pamětníky a odborné přednášky na témata významných

mezníků československých dějin. Těchto besed a přednášek se zúčastnilo 851 žáků základních a středních škol.

Dne 17. listopadu v Nové budově proběhl doprovodný program pro rodiny s dětmi k Česko-slovenské / Slovensko-české výstavě na téma státních svátků ČSR, ČSSR a ČR. Během tohoto odpoledního programu byli návštěvníci zábavnou, věku a znalostem přiměřenou formou seznámeni s vybranými státními svátky a jejich proměnou od dob první republiky přes socialistické Československo až po Českou republiku. Vzhledem ke svátečnímu dni, kdy bylo do muzea volné vstupné, se akce účastnilo několik stovek návštěvníků.

Moravské zemské muzeum

V rámci oslav 100. výročí vzniku republiky muzeum připravilo tři výstavy reflektující historické zkušenosti našeho národa s antisemitismem a totalitními režimy.

Nová stálá expozice „**Středoevropská křižovatka: Morava ve 20. století**“ názorně ukazuje důsledky dramatických dějin 20. století v kontextu celého středoevropského prostoru. Pro děti jsou v rámci komentovaných prohlídek připraveny pracovní listy, pro ilustraci je přiložena.

Pracovnice Etnografického ústavu Historického muzea vydaly knihu zabývající se zvyky národnostních menšin žijících v našem regionu, ve stejném duchu se nesla i **výstava o osudu 13.000 uprchlíků z Řecka**, kteří v roce 1948 našli na území tehdejšího Československa útočiště před občanskou válkou. K tomuto tématu byl natočen i dokument „Dva životy, dvě kultury, dvě země. Řekové na českém území od 2. poloviny 20. století do současnosti“, který muzeum aktuálně přihlásilo do soutěže Musaionfilm 2019.

Moravské zemské muzeum se pravidelně zapojuje do projektu Czech-in Ministerstva kultury, v loňském roce připravilo komentované prohlídky pro vietnamskou a ruskou národnostní menšinu.

Všechny zmíněné výstavy, aktivity a komentované prohlídky mají přesah do roku 2019.

V rámci projektu Národní a kulturní identity připravuje muzeum na rok 2020 výstavu o světských kramářských tiscích, k tomuto tématu chceme přidat i problematiku bulvarizace, šíření nepravdivých zpráv apod. a ve spolupráci s Dětským muzeem vytvořit na toto téma doprovodné programy pro děti.

Slezské zemské muzeum

K prevenci extrémismu nejvíce směřují programy v **Národním památníku II. světové války**. Z jeho nabídky to je především edukační program s názvem Holocaust a transporty židovského obyvatelstva, který objasňuje dějiny Židů od středověku až do současnosti, přičemž největší důraz klade na objasnění událostí II. světové války. V rámci programu se účastníci seznámí i se židovským náboženstvím a také s projevy antisemitismu v minulosti a v současnosti. Program je v nabídce památníku již delší dobu, přesto patří každoročně k těm nejnavštěvovanějším. Edukační program je určen pro žáky vyšších ročníků základních škol, studenty středních škol i pro skupiny zájemců z řad široké veřejnosti a svým přesahem do současnosti je stále aktuální. Rovněž stálá expozice památníku s názvem Doba

zmaru a naděje připomíná holocaust a perzekuce obyvatelstva v období II. světové války. V neposlední řadě je to vánoční program v památníku, nesoucí v roce 2018 název Vánoční zázrak, který seznamuje své návštěvníky s oslavou Vánoc v období II. světové války u civilního obyvatelstva protektorátu Čechy a Morava a Sudet, s oslavou Vánoc u vojáků na frontě (jak na východní, tak na západní), tak také připomíná oslavy vězňů koncentračních táborů, jež byli jednak židovského původu, tak to byli třeba Rusové, kteří slavili podle pravidel své pravoslavné církve.

Odborní pracovníci formou **výstav, přednášek a dalších výzkumných i populárně-naučných aktivit** seznamují veřejnost s problematikou extrémismu a jeho projevů v novodobých dějinách. Tématu se v loňském roce dotýkaly např. výstavy Slezsko a Ostravsko 1918–1938 a Elegie moderny, přibližující projevy nacistického a sovětského totalitarismu, nebo kniha Odchody a návraty věnovaná účastníkům protinacistického odboje z regionu.

Mimo zpracovávání historické látky, jež může sloužit ke komparaci minulého a současného extrémismu a jeho symptomů, muzeum od loňského roku participuje na řešení čtyřletého výzkumného projektu v rámci programu Národní a kulturní identity II, projekt DG18P02OVV064 s názvem Právní, historické a společenskovední aspekty nových a tradičních menšin v České republice. V rámci projektu řešitelský tým usiluje o komplexní a multioborové podchycení situace etnických a konfesních menšin ve vybraných regionech. Výsledné výstupy aplikovaného výzkumu (výstavy, certifikované metodiky) budou sloužit jako prostředek osvěty proti národnostním, rasovým a náboženským předsudkům a z nich plynoucímu extrémismu.

Národní galerie Praha

Národní galerie Praha v roce 2018 v rámci své výstavní dramaturgie připomněla historická výročí, spojená s obdobím totality. V oblasti vzdělávacích a osvětových programů pro širokou veřejnost realizovala několik akcí, směřujících ke kritické reflexi totalitní minulosti i současných nebezpečí, zejména v souvislosti s **Výstavou Jiřího Koláře „Úšklebek století“**. Historička Daniela Uher přednášela o souvislostech díla Jiřího Koláře „Týdeník 1968“ a Pražského jara, jehož kolaps byl v tomto uměleckém díle přímo kritizován. U příležitosti výročí 50 let od invaze vojsk varšavské smlouvy byla výstava otevřena zdarma a realizovala se prohlídka s historičkou umění a dramatický program **„Já zírám jen a zachovávám klid“** (ruská okupace v české písni).

U příležitosti výstavy souboru fotografií a multimediální instalace **„Invaze 68“** umělce Josefa Koudelky byly realizovány vzdělávací programy pro 2. stupeň škol ve spolupráci s organizací Post Bellum, která v závěru roku zprostředkovala mladým lidem také výstavu Charta Story a Charta 77 ve fotografii, a to s využitím metod zážitkové pedagogiky

Moravská galerie v Brně

Galerie spolupracuje s IQ Roma servis, kdy nabízí pracovní příležitosti občanům z tzv. vyloučených lokalit.

Nejvýraznější akcí k tématu extremismu bylo v roce 2018 pořadatelství Mezinárodního festivalu dokumentárních filmů o lidských právech Jeden svět, který se konal

v termínu 12. – 23. březnu v Uměleckoprůmyslovém muzeu. Této akce se zúčastnilo 1.063 osob včetně dětí ze školních skupin.

Ochrana kulturních statků

Z projektů podpořených v rámci dotačního programu **Kulturní aktivity na podporu spolků a pobočných spolků** v roce 2018 je možné zmínit následující:

- Společnost Husova muzea v Praze, „Rozvoj a zajištění provozu stálé expozice Husova domu v Kostnici“, 150 000 Kč, Konstanz – Kostnice, 2018.
- Vlastivědný spolek Českolipska, „140. výročí založení Nordböhmischer Excursions-Clubu“, 150 000 Kč, Českolipsko, 2018.
- ArtLib.cz, „Knihovna umění/ Art Library Project“, 30.000,- Kč, místo – webové stránky Wikipedie, 2018.
- České sdružení přátel betlémů, z. s., „Mezinárodní konference Betlémy stále živé III“, 50 000 Kč, Jindřichův Hradec, 2018.
- Český výbor ICOM, „Podpora mezinárodních vědeckých, prezentačních a odborných činností a reprezentace muzeí a galerií ČV ICOM v zahraničí“, 400 000 Kč, zahraničí (různé), 2018.

Mimo výběrové dotační řízení ve výše zmíněném programu byla dále dotace poskytnuta Českému výboru ICOM na projekt „Generální konference ICOM Praha 2022 – zajištění přípravné fáze“ ve výši 670.000,- Kč (Brno, Praha, Paříž, 2018).

6.4. Ministerstvo spravedlnosti

6.4.1. Státní zastupitelství

V rámci soustavy státního zastupitelství existuje **specializace státních zástupců na trestné činy spáchané z rasové, národnostní nebo jiné nenávistné pohnutky, extremismus**. Tato specializace je uplatňována na všech stupních státního zastupitelství (okresní, krajské a vrchní státní zastupitelství, Nejvyšší státní zastupitelství).

Při dozoru ve věcech trestných činů spáchaných z nenávistné pohnutky spočívající v rasové, národnostní, náboženské a jiné nenávisti, popřípadě i trestných činů, kde tato pohnutka není (např. § 272 trestního zákoníku), je státní zástupce povinen **dbát provedení všech úkonů potřebných ke zjištění pohnutky pachatele**. Tato povinnost vyplývá z čl. 73 pokynu obecné povahy nejvyššího státního zástupce č. 8/2009, o trestním řízení, ve znění pozdějších předpisů.

Státní zastupitelství, konají-li řízení v prvním stupni, mají povinnost **informovat odbor trestního řízení Nejvyššího státního zastupitelství o nápadu trestných činů spáchaných z národnostní, rasové, náboženské, politické nebo jiné nenávistné pohnutky** a vyžádá-li si další informování, i o způsobu vyřízení věci [čl. 1 odst. 1 písm. a) bod 1. pokynu obecné povahy nejvyššího státního zástupce č. 10/2011, o informacích, ve znění pozdějších změn]. Informace získané od nižších stupňů slouží Nejvyššímu státnímu zastupitelství především k metodickým účelům, případně ke sjednocení rozhodovací praxe celé soustavy státního zastupitelství.

Na Nejvyšším státním zastupitelství působí **národní korespondent pro boj proti terorismu, extremismu a trestným činům spáchaným z nenávisti** a jeho expertní tým. Expertní tým národního korespondenta tvoří státní zástupci z Nejvyššího státního zastupitelství, Vrchního státního zastupitelství v Praze a Městského státního zastupitelství v Brně. Národní korespondent je garantem meziresortní spolupráce, spolupráce se zahraničím, analyzuje judikaturu a odborné články, podílí se na zpracování dotazníků, vzdělávacích aktivitách, zejména zajišťovaných Justiční akademií. Podílí se také na vnitroresortní spolupráci a poradách specialistů, účastní se konferencí. Činnost národních korespondentů a jejich expertních týmů řídí a koordinuje náměstek nejvyššího státního zástupce.

6.5. Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy standardně podporuje realizaci preventivních aktivit zaměřených na problematiku extremismu. MŠMT v roce 2018 uskutečnilo následující komplexní opatření s cílem minimalizace výskytu rizikového chování ve školách a školských zařízeních a zajištění bezpečného klimatu ve školním prostředí:

Metodická podpora existující struktury regionálních podpůrných zařízení - Středisek výchovné péče (dále jen „SVP“) a Pedagogicko-psychologických poraden (dále jen „PPP“), její aktualizace.

- Zveřejněný adresář SVP a PPP podle krajů.
- Bylo zabezpečeno uvedení odborných organizací a společností, které se problematice šikany věnují.

MŠMT i nadále poskytuje intervenční místo pro okamžitou pomoc při výskytu šikany, pro účastníky vzdělávacího procesu je k dispozici emailová adresa prevence@msmt.cz.

Česká školní inspekce (dále jen „ČŠI“) zveřejnila výroční zprávu za školní rok 2017/2018, přičemž v oblasti prevence rizikového jednání dospěla k následujícímu stanovisku:

Mateřské školy – Primární prevence rizikového chování vychází v mateřských školách (dále jen „MŠ“) z výchovy ke zdravému životnímu stylu a osvojení si pozitivního sociálního chování. Těmto tématům věnuje většina škol maximální pozornost. Přetrvávalo pozitivní klima při vzdělávání, což příznivě ovlivňovalo jeho průběh. Zdravé školní klima má, také společně s funkčními pravidly vzájemného soužití dětí v MŠ, efektivní dopad na velmi nízký výskyt forem rizikového chování.

Základní školy – funkce školního metodika prevence je ustanovena ve většině škol (92,7 %), ve 21,7 % škol školní metodici prevence vykonávají zároveň funkci výchovného poradce. Ve 14,4 % škol působí na pozici těchto metodiků ředitelé. V některých případech se kumulování funkcí, na které je upozorněno výše, negativně promítá do kvality práce metodiků prevence, případně kvality řízení školy. Z četnosti jednotlivých druhů opatření přijímaných školami ke snižování celkové vysoké a neomluvené absence vyplývá, že ředitelé škol, shodně jako v předchozích letech, považují za nejúčinnější opatření spolupráci s rodiči žáků, výchovným poradcem a metodikem prevence, školskými poradenskými zařízeními a odborem

sociálně-právní ochrany dětí. ČŠI konstatuje, že efektivní spolupráce se zákonnými zástupci, intenzivní zapojení školního poradenského pracoviště a systematická spolupráce se školskými poradenskými zařízeními jsou klíčovými předpoklady pro účinné řešení této problematiky. Za velmi důležitou pokládají ředitelé i spolupráci s ošetřujícími lékaři a středisky výchovné péče. Přetrvávají však rozdíly v přístupu škol k výskytu šikany, agrese, případně násilí. Vedle škol, které systematicky a aktivně vyhledávají prvotní příznaky těchto rizikových chování, ale existují i takové, které tuto skutečnost stále bagatelizují.

Střední školy – nejčastější projevy rizikového chování žáků ve středních školách jsou stabilně záškoláctví a kouření. Poměrně významný podíl v rizikovém chování žáků tvořilo užívání návykových látek, dále verbální agrese vůči učitelům, poškozování majetku a vandalismus, šikana a kyberšikana, následovaly krádeže, agrese, násilí a ublížení na zdraví.

V roce 2018 na MŠMT dobíhal neinvestiční dotační program „Podpora zabezpečení mateřských škol a základních škol tvořených třídami 1. stupně s počtem tříd do pěti“. Pomoc MŠMT (první byla poskytnuta v roce 2015) zřizovatelům škol financovat alespoň základní zabezpečení objektů (a perimetru) škol dle Metodického doporučení k bezpečnosti dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních (tzv. Minimálního standardu bezpečnosti), č. j.: MSMT-1981/2015-1, proti vniknutí cizí osoby.

Cílem dotačního programu MŠMT bylo zvýšit zájem zřizovatelů o objektovou bezpečnost škol, a to i v návaznosti na vydání nové ČSN 73 4400 Prevence kriminality – řízení bezpečnosti při plánování, realizaci a užívání škol a školských zařízení.

Financování dotačního programu bylo zajištěno alokací ve výši 20 mil. Kč. Dotace byly poskytovány na technické vybavení a bezpečnostní audit, celková výše poskytnuté dotace činila 11,9 mil. Kč.

V současné době MŠMT připravuje Koncepti v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních v České republice.

Na základě usnesení vlády č. 174 ze dne 8. března 2017 byla pod vedením Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ustavena Meziřezortní expertní pracovní skupina pro bezpečnostní témata, která dostala za úkol nalezení optimálního začlenění výuky témat bezpečnosti do rámcových vzdělávacích programů základních a středních škol včetně zajištění pravidelné měřitelnosti výsledků výuky této problematiky. Členy této pracovní skupiny jsou zástupci MŠMT, Ministerstva zdravotnictví, Ministerstva vnitra, Ministerstva obrany, Ministerstva dopravy, Generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky, ČŠI, Národního ústavu pro vzdělávání, Národního institutu pro další vzdělávání a Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy. Uvedená pracovní skupina byla zřízena jako poradní orgán náměstka pro řízení sekce vzdělávání MŠMT a pracuje od září 2017. Klade za cíl identifikovat slabá místa systému výuky bezpečnostních témat ve školách v České republice, přičemž vydefiniuje priority, kterým by se mělo MŠMT věnovat, a současně navrhne opatření ke zlepšení celkové situace, a to prostřednictvím zprávy, kterou schválí vedení MŠMT a poté bude předložena vládě ČR.

MŠMT vyhlásilo výzvu na poskytování aktivit v oblasti primární prevence rizikového chování na rok 2019 (dále jen „výzva“) v souladu s Národní strategií protidrogové politiky a s Akčním plánem realizace Národní strategie protidrogové politiky, v souladu se Strategií prevence kriminality a Akčním plánem prevence kriminality, v souladu s Národní strategií primární prevence rizikového chování dětí a mládeže.

V této výzvě jsou poskytovány finanční prostředky právníkům osobám vykonávajícím činnost škol a školských zařízení, nestátním neziskovým organizacím, církevním organizacím, jiným právníkům osobám, jejichž hlavním předmětem činnosti je poskytování vzdělávacích služeb nebo fyzickým osobám, které takové služby poskytují a krajům.

Výzva se dělí na dva moduly:

- Modul A je zaměřen na podporu projektů primární prevence všech typů rizikového chování zaměřené na děti a mládež, které se dále dělí na primární prevenci všeobecnou, selektivní a indikovanou, projekty zaměřené na poskytování odborných a ověřených informací a vzdělávání odborné či laické veřejnosti - konference, internetové stránky, odborné časopisy (dotaci nelze čerpat na vzdělávání pedagogických pracovníků, neboť toto vzdělávání lze hradit prostřednictvím ESF) a na projekty evaluace potřeby, dostupnosti a efektivnosti služeb, např. výzkumy, sběr dat.
- Modul B je zaměřen na podporu krajských projektů, které budou systémově zabezpečovat vzdělávání, metodické vedení, předávání odborných informací, evaluaci a úpravy dokumentů ve školním prostředí v oblasti primární prevence rizikového chování dětí a mládeže. Zejména jde o podporu pedagogických pracovníků v získání vědomostí, dovedností a kompetencí, které se projeví ve schopnostech aplikace pedagogiky, psychologie, adiktologie a dalších oborů včetně výstupů z nejnovějších výzkumů v oblasti rizikového chování do praxe primární prevence rizikového chování ve školách a školských zařízeních.

Zdrojem financování pro Výzvu na poskytování aktivit v oblasti primární prevence rizikového chování na období 2019 – 2021 jsou samostatné specifické ukazatele kapitoly 333 – program protidrogové politiky, program sociální prevence a prevence kriminality. Na Výzvu se předpokládá alokace částky 20.329.000,- Kč, z toho na modul Projekty individuální 16.129.000,- Kč a na modul Projekty krajské 4.200.000,- Kč.

MŠMT vyhlásilo výzvu s názvem Šablony II.

Je připraveno zhruba šest miliard korun z fondů Evropské unie na podporu škol v celé republice. Peníze z Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání (dále jen „OP VVV“) si mezi sebe rozdělí vedle mateřských a základních škol nově také základní umělecké školy či zařízení nabízející volnočasové aktivity. Zájemci o podporu ve výzvě Šablony II mohou předkládat své žádosti v termínu od 28. února 2018 do vyčerpání alokace, nejpozději však do 28. června 2019. **Z hlediska primární prevence je zásadní, že v šabloně na další vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP) zaměřené na aktivitu inkluze, lze žádat o finanční prostředky na specializační studium pro školní metodiky prevence.** V rámci tématu společného vzdělávání mohou být kurzy zaměřeny také na podporu bezpečného klimatu ve škole/třídách, budování týmu školy a podporu spolupráce, práci s nastavováním cílů a vyhodnocováním výsledků učení žáků se zvláštním zřetelem na žáky s potřebou podpory, včetně vzdělávání zaměřené na identifikaci a rozvoj nadání každého dítěte/žáka. V této variantě je možné absolvovat kurz k získání kvalifikace školního metodika prevence v souladu se zákonem č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pedagogických pracovnících“), a vyhláškou č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 317/2005 Sb.“).

Postavení a úloha školského ombudsmana.

Školský ombudsman se věnuje vztahům ve školách – mezi učiteli, dětmi a rodiči. Významná je i jeho mediační úloha – pomáhá včas nalézt řešení tam, kde je potřeba najít shodu nebo narovnat vztahy v případech, kdy se významně narušila důvěra mezi aktéry (např. medializované případy nekomunikovaného slučování škol apod.). Cílem je podpora vyšší kvality našich škol.

- Poměrně velký zájem je o osobní setkání a předání stížnosti přímo ombudsmanovi. Výjimečné nejsou telefonické žádosti o radu.
- K vyřešení většiny podání stačila odborně zpracovaná odpověď věcně příslušného útvaru MŠMT nebo odborného poradce. Odpověď pomůže stěžovateli v dalším jednání, slouží jako věrohodný argument.
- V rámci šetření konkrétních stížností se vždy ombudsman obrací na všechny účastníky sporu se žádostí o součinnost a poskytnutí potřebných informací, na ČŠI se žádostí o informaci, zda na uvedené škole proběhlo v poslední době šetření a s jakými závěry, v případě šikany pak na odborné poradce.
- Hlavní téma školního roku 2017/2018 Zdravé (pozitivní, přátelské) klima ve školách. Téma vyplynulo z charakteru stížností v předcházejícím školním roce, kdy hlavní příčinou většiny problémů, na které si stěžovali pedagogové, rodiče i žáci, bylo nezdravé (negativní, nepřátelské) klima ve školách. Nedobré vztahy mezi účastníky školního procesu (učitelé, žáci, rodiče) se projevovaly ve stížnostech na vedení škol, jednotlivé pedagogy, vedly i k nevhodnému chování žáků a studentů, k šikaně.
- V novém školním roce ombudsman doporučuje pokračovat v zavedeném systému práce a nadále se zaměřit na zdravé (pozitivní, přátelské) klima ve školách. Pozitivní klima školy žáky, učitele a rodiče sbližuje. Naopak negativní klima působí nepříznivě na atmosféru ve škole, je podhoubím pro spory, nekázeň a vznik šikany. Tam, kde nefunguje komunikace mezi pedagogy, vedením a zřizovateli škol, nemůže správně fungovat ani prevence.
- Ombudsman dále doporučuje větší propagaci Metodického pokynu k prevenci a řešení šikany. Setkávám se stále s tím, že školy neumí doporučení Metodického pokynu uplatňovat v praxi.

Pro předávání ověřených informací využívá v oblasti prevence MŠMT internetový portál www.prevence-info.cz, který MŠMT vytvořilo v roce 2011. Portál sdružuje informace z oblasti primární prevence rizikového chování dětí a mládeže. Jednou z oblastí, které se tento portál věnuje je i problematika extremismu, rasismu a xenofobie.

Oblast extremismu a prevence rasistických, xenofobních a extrémistických postojů, výchova k toleranci a respektování lidských práv a výchova k úctě k přírodnímu a kulturnímu prostředí a k ochraně uměleckých a kulturních hodnot je nedílnou součástí rámcových vzdělávacích programů pro základní školy (dále jen "RVP ZV"). V současné době jsou RVP ZV revidována a aktualizována.

V **oboru Dějepis** na druhém stupni základních škol je v RVP ZV tato tematika začleněna v tematickém okruhu Moderní doba, zejména v očekávaných výstupech:

- (žák) rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů;

- (žák) charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu;
- (žák) na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv.

V oboru **Výchova k občanství** se prezentuje v tematickém okruhu **Člověk ve společnosti**, hlavně v očekávaných výstupech:

- (žák) objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám;
- (žák) rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti.

Problematika extremismu je dále součástí průřezového tématu Multikulturní výchova, zejména v tematických okruzích: Kulturní rozdíly, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita a Princip sociálního smíru a solidarity. Prostor se dále nabízí i v doplňkovém vzdělávacím oboru **Etická výchova**.

Obsahem všech rámcových vzdělávacích programů pro střední vzdělávání je průřezové téma **Občan v demokratické společnosti** a vzdělávací **oblast Společenskovední vzdělávání**, kde je extremismus a boj proti extremismu začleněn. Dále pak záleží na podmínkách a možnostech školy, jak tento pojem dále rozpracuje ve svých školních vzdělávacích programech. Střední školy, které vzdělávají žáky v oborech 68-42-M/01 Bezpečnostně právní činnost, mají problematiku extremismu ve svých programech rozpracovanou ve větším rozsahu, než školy vzdělávající žáky v ostatních oborech s maturitní zkouškou nebo výučním listem.

6.6. Úřad vlády

Neziskové organizace působící na území obcí realizovaly v roce 2018 např. projekty zaměřené na pomoc osobám ohroženým závislostmi nebo závislým na návykových látkách a jejich blízkým, žijících převážně v sociálně vyloučených lokalitách (**Krnov**), nebo na podporu činnosti terénních pracovníků působících v sociálně vyloučených lokalitách (dále jen „SVL“) a rizikových lokalitách, kteří pracují zejména s drogovými uživateli a osobami závislými na alkoholu, příp. patologickými hráči (**Ostrava**). **Brněnský projekt** se zaměřil na podporu integrace osob po výkonu trestu se zacílením na integraci, řešení dluhů, se zvýšením šance jejich uplatnění na trhu práce a snížením rizika recidivy nebo na terénní práci a přímou práci ve vyloučených lokalitách se ženami, které pracují v sexbyznyse. Pro aktivní uživatele drog je v Kolíně realizován terénní program zaměřený na poskytování odborného specificky zaměřeného sociálního poradenství jak pro samotné aktivní uživatele návykových látek, tak pro jejich blízké sociální okolí – rodiny, partnery. Díky podpoře je zajišťováno odborné sociální poradenství zaměřené na oblast drogové problematiky přímo v sociálně vyloučené lokalitě **Litvínov – Janov**. Na **Bruntálsku** je realizována prevence trestné činnosti a aktivní začleňování osob, které se dopustily protiprávního jednání nebo jsou po výkonu trestu odnětí svobody tím, že je zajišťován probační program pro mladé dospělé a resocializační program pro dospělé. V **Českých Velenicích** probíhá projekt zaměřený na primární, sekundární a

terciární prevenci rizikového sexuálního chování, násilné trestné činnosti a dalších sociálně patologických jevů u žen pracujících v sexbyznyse.

Obce zapojené v KPSVL využívají podpory k vytvoření pozic Domovník – preventista, jehož činnost se týká prevence nejen v oblasti dodržování domovního řádu, údržby bytového fondu, standardů bezpečnosti, ale i podmínek veřejného pořádku v okolí domu nebo ubytovacího zařízení, na kterých se podílejí spolu s ostatními bezpečnostními složkami. Vytvářejí také pozice Asistent prevence kriminality (dále jen „APK“), jejichž činnost má dopad např. na snížení počtu páchaných trestných činů, přestupků, na zvýšení pocitu bezpečí obyvatel SVL.

Na základě zpráv lokálních konzultantů mají obce dobrou zkušenost spočívající v zavedení osvědčených vzájemně se doplňujících opatření – Asistent prevence kriminality, samosprávy v SVL a realizace preventivních programů pro mladistvé osoby ve věku nad 15 let. Ve spolupracujících městech se ale také objevují předsudky a stereotypy, které přecházejí ve stigmatizaci a diskriminaci sociálně vyloučených. Ti pak zažívají opakovanou negativní zkušenost při hledání zaměstnání, zkušenost s diskriminací a stereotypy (např. šířenými ze strany médií). Tyto zážitky jsou pak bariérou k získání vhodného zaměstnání a snižují motivaci i sebevědomí a chuť překonávat překážky.

Verbální projevy některých severočeských lokálních aktérů či vybraných politiků zpochybňují hodnoty a důstojnost obyvatel vyloučených lokalit. Tento stálý tlak útočí na principy sociální soudržnosti, působí jako permanentní zdroj stresorů obyvatel vyloučených lokalit a přispívá k rezignaci zejména u mladé generace.

Polarizace reflektuje v sociálně vyloučených lokalitách jiné štěpné linie než ve zbytku společnosti a obyvatelé SVL do značné míry v souvislosti s touto polarizací přejímají schémata z médií („starousedlíci vs. novousedlíci“, „přizpůsobiví vs. nepřizpůsobiví“ apod.). SVL a jejich obyvatelé však představují symbol, který političtí aktéři využívají ve svých snahách o mobilizaci podpory či upoutání mediální pozornosti, které mají za následek mj. i polarizaci ve smyslu rozdělení společnosti na dva značně odlišné tábory. Obyvatelé SVL jsou ve valné většině politicky pasivní, do volebního procesu ani do občanských aktivit se nezapojují.

V **Ostravě** členové pracovních skupin lokálního partnerství zmiňovali obavy z radikalizace a polarizace společnosti. Domnívají se, že negativní mediální obraz sociálně vyloučených osob a „přenesená zkušenost“ majority jsou důležité faktory ovlivňující soužití a případnou polarizaci společnosti. Při realizaci projektu „Společně za práva a bezpečí“, podpořeného z výzvy v rámci KPSVL, byly pořádány besedy, které byly v roce 2018 zaměřeny na téma rasismu.

V **Budišově nad Budišovkou** došlo na začátku roku 2018 k potyčce mezi Romy a Neromy. Jeden z mladíků zveřejnil na Facebooku fotky s rasistickým podtextem, kde se prezentoval jako nevinná bezdůvodně napadená oběť. Ukázalo se, že incident sám vyprovokoval, příspěvek ze stránek stáhnul a situace dále neeskalovala. Agentura se od počátku snaží zapojovat zdejší obyvatele SVL do činnosti pracovních skupin a informovat je o projektech. Probíhá zde projekt komunitní práce, využívají pozic domovníků a APK ze sociálně vyloučené lokality. Obec **Vítkov** pracuje i s APK ze SVL. Místní obyvatelé vnímají celkem pozitivně starousedlíky, problémem představuje soužití s lidmi, kteří do SVL přicházejí nově a nemají k této lokalitě vztah.

Vstupní analýza města **Vsetín** uvádí, že často tematizovanou situací je verbální napadání s rasovým podtextem. Romové se cítí stigmatizováni a diskriminováni, protože mají pocit, že v případě konfliktu straní Policie ČR agresorům.

Na pracovních skupinách lokálních partnerství např. ve **Valašském Meziříčí** byly zmiňovány obavy z budoucího vývoje a polarizace společnosti ve vztahu k lidem bez domova, etnickým menšinám, lidem s hendikepou a negativní mediální obraz těchto skupin obyvatel.

V oblasti **Moravského Berouna** je dlouhodobě vnímané napětí mezi majoritou a minoritou. Ani přes realizovaná opatření v rámci KPSVL směřující k začlenění zdejších Romů se nedaří překonat vzniklé bariéry a předsudky majoritní části obyvatel. Romové jsou dlouhodobě některými občany města označováni jako nepřizpůsobiví. Tyto své postoje doprovázejí tvrzeními, že Romové zneužívají sociální dávky a nepracují, i přestože je převážná většina místních Romů zaměstnána a pracuje. Byť ve městě nedochází k veřejným projevům rasové diskriminace, jsou zde patrné antagonistické postoje majoritní společnosti všech věkových kategorií vůči Romům. Xenofobní postoje jsou patrné i v neochotě majoritní části obyvatel o kontakt s Romy mimo zaměstnání nebo školu. Drobné ústní projevy nesnášenlivosti a nadřazenosti Romy utvrzují v tom, že ostatní obyvatelé nemají zájem je přijmout a vyvolávají v nich negativní autoreferenční náhled „jsem nežádoucí“, „druzí lidé mne nemají rádi“. To vede k stresu, který se díky těmto dlouhodobým projevům stává chronickým.

V **Břeclavi** došlo v roce 2012 k silným protiromským demonstracím v souvislosti s údajným napadením 15letého mladíka místními Romy. Město na situaci reagovalo posílením bezpečnostních opatření, a to jak k ochraně veřejného prostoru (navýšení počtu strážníků, APK, modernizace kamerového systému), tak opatřeními k posílení bezpečnosti v SVL (kamerový systém, domovníci preventisté, posílení sociální práce). Břeclav také vstoupila do spolupráce s Agenturou v režimu KPSVL. Lokální aktéři se shodují na významném zlepšení a zklidnění situace. Velký podíl podle členů skupiny na tom má práce APK z řad místních Romů. Skryté nesympatie vůči Romům však u řady obyvatel přetrvávají.

Někdy se prvky rasistického či xenofobního myšlení objevují i v projevu představitelů města či dalších důležitých místních institucí. Na řadě pracovních skupin byly některými členy prezentovány zjednodušené negativní stereotypy o Romech či obyvatelích SVL bez vazby na fakta a realitu v terénu. Pracovní skupiny lokálního partnerství naopak umožňují věcnou diskusi o kvalitně zpracovaných a podpůrných datech podepřených relevantními výzkumy, která mnohdy vede k reflexi některých účastníků.

Agentura pro své lokální partnery připravila v únoru 2018 v **Chomutově** seminář ve spolupráci s organizací In IUSTITIA, o.p.s. na téma Práce s oběťmi trestných činů v sociálně vyloučených lokalitách.

Agentura je členem Republikového výboru pro prevenci kriminality a její zástupce se pravidelně účastní jeho jednání.

Agentura spolupracovala na seminářích pořádaných Ministerstvem vnitra ČR k problematice "Obchodování s lidmi", které byly pořádány v rámci plnění Národní strategie

boje proti obchodování s lidmi v ČR na období let 2016–2019 a konaly se 4. dubna 2018 v Ostravě, 11. dubna 2018 v Plzni a 17. dubna 2018 v Ústí nad Labem.

Agentura připravila ve spolupracujícím městě Kolín 9. 5. 2018 **setkání ministra vnitra a ministra spravedlnosti k dobré praxi Bezpečné město** a k činnosti koordinační pracovní skupiny v souladu se Strategií prevence kriminality v ČR na léta 2016–2020 a navazujícího Akčního plánu.

V rámci KPSVL Agentura spolupracovala na preventivních opatřeních v rámci přípravy na shromáždění ve městech Dubí a Litvínov. Byl **vytvořen komunikační manuál** pro podobné události, který za spolupráce s PČR, obce, kde byla daná demonstrace ohlášena, a dalšími aktéry napomáhá rychlému podchycení a kontrole dění v místě.

7. Seznam použitých zkratk

APK – Asistent prevence kriminality
CTHH - Centrum proti terorismu a hybridním hrozbám
DP – Domovník - preventista
ESF - Evropský sociální fond
FRA - Agentura EU pro základní práva
IKSP - Institut pro kriminologii a sociální prevenci
KA – Klíčová aktivita
KIC – Koncepce integrace cizinců
KPSVL – Koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám
MKDS - Městské kamerové dohlížecí systémy
MO – Ministerstvo obrany
MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí
MRK – Muzeum romské kultury
MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MV – Ministerstvo vnitra
NIDV – Národní institut dalšího vzdělávání
NNO – Nestátní neziskové organizace
NSK – Národní soustava kvalifikací
NSP – Národní soustava povolání
ODIHR - Úřad pro demokratické instituce a lidská práva při Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě
OP Z – Operační program zaměstnanost
ORP - Obce s rozšířenou působností
OSPOD – Orgán sociálně právní ochrany dětí
OÚ – obecní úřad
PČR – Policie České republiky
PL – Památník Lidice
PMS – Probační a mediační služba
PPP – Pedagogicko – psychologická poradna
PT – Památník Terezie
PZ – Průmyslová zóna
RVP ZV – Rámcový vzdělávací program pro základní školy

SKPV – Služba kriminální policie a vyšetřování

SPO – Sociálně právní ochrana

SPOD - Sociálně právní ochrana dětí

SPSZ – Strategický plán sociálního začleňování

SVL – Sociálně vyloučená lokalita

SUZ – Správa uzprchlých zařízení

SVP - Středisko výchovné péče

VPŠ a SPŠ MV – Vyšší policejní škola a Střední policejní škola Ministerstva vnitra